● выдаецца са жніўня 1917 г. БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ● кошт 3000 рублёў

6 кастрычніка 1998 г. аўторак № 199 (23550)

ЗВЯЗДА

ПАСТАЎКІ МАСЛА Ў ГАНДАЛЬ ІСТОТНА ПАВЯЛІЧВАЮЦЦА

На паліцах сталічных магазінаў чарговы дэфіцыт — масла. Прынамсі, такое ўражанне складваецца, калі глядзіш, як гэтую прадукцыю «змятаюць» доўгія чэргі не толькі ў дзяржгандлі, але і на Камароўцы. Хаця ўжо неаднойчы паведамлялася, што перабояў у забеспячэнні насельніцтва маслам узнікнуць не павінна — створаны добрыя запасы. Відаць, не апошнюю ролю тут адыгрывае цана на гэтую прадукцыю, якая пакуль застаецца адносна невялікай. І ўсё роўна зразумець «навалу» цяжка, хаця б з матэрыяльнага боку. «Хапун» на харчаванне доўжыцца ўжо даўно, цэны на яго апошнім часам значна ўзраслі, прынамсі, на імпарт, а грошы ж людзі атрымліваюць на рабоце толькі цяпер. Выходзіць, многія не так бедна жывуць, як падаецца?.. Ці ёсць іншыя прычыны?

Як запэўніў першы намеснік начальніка Галоўнага ўпраўлення спажывецкага рынку Мінгарвыканкама Васіль Главацкі, ажыятажны попыт на масла нічым не абгрунтаваны. Два халадакамбінаты выконваюць усе планавыя пастаўкі ў гандлёвую сетку гэтай прадукцыі; ёсць адпаведныя фонды масла.

Больш таго, як дадаў дырэктар халадакамбіната № 2 Леанід Паўлавец, калі да гэтага ў гандаль штодзённа накіроўвалася ў сярэднім 15 тон масла, дык з 6 кастрычніка гэтая лічба павялічана яшчэ на 5 тон кожны дзень. «Відаць, тое ж зробіць і першы халадакамбінат. Зрэшты, гандаль дае заяўкі нават на 100 тон масла ў дзень, — гаворыць Леанід Пятровіч, — але ёсць месячны план. Калі ласка, мы можам даць у дзень і 100 тон, але чым яны потым гандляваць будуць у канцы месяца?» Толькі адзін халадакамбінат № 2 можа накіроўваць у гандаль штомесяц да 500 тон масла, і яго запасаў хопіць, каб «пратрымацца» паўгода. Тое ж датычыць і халадакамбіната № 1. На другім на міжсезонны перыяд назапашана 3 тысячы тон масла, на першым — 2,5 тысчы тон. «Ніколі такіх вялікіх запасаў не стваралі, — кажа Леанід Паўлавец. — Тых жа сыроў у нас зараз маецца тысяча тон, хаця звычайна лічба складае 500—600 тон».

Увогуле, як зазначыў дырэктар халадакамбіната, рэалізацыя ў гандлёвую сетку харчавання апошнім часам павялічылася. За 9 месяцаў гэтага года іх было пастаўлена ў гандаль 180 працэнтаў да аналагічнага перыяду мінулага. На думку Леаніда Пятровіча, гэта сведчыць аб тым, што харчаванне па-ранейшаму вывозяць за межы краіны. «Калі рэальнае спажыванне масла складае 14—15 тон у дзень, куды пойдуць яшчэ 5 тон?»

Рознічная цана кілаграма масла ў дзяржгандлі складае зараз каля 115 тысяч рублёў. Вядома, на фоне алею па цане больш за 200 тысяч за бутэльку — гэта танна. Ці азначае гэта, што цана на масла хутка можа змяніцца?

Сяргей РАСОЛЬКА.

Авіятрагедыя паблізу Шры-Ланкі: ніводная з беларускіх афіцыйных структур пакуль не пацвердзіла прыналежнасць самалёта Беларусі

«Звязда» працягвае сваё расследаванне, звязанае з інфармацыяй адносна таго, нібыта паблізу Шры-Ланкі знойдзены рэшткі самалёта, які, як меркуецца, належаў Беларусі. Упершыню гэтыя і іншыя звесткі аб магчымай катастрофе агучылі расійскія сродкі масавай інфармацыі, нашай газеце пэўныя з іх у канцы мінулага тыдня былі ўскосна пацверджаны ў Міністэрстве замежных спраў і Дзяржкамітэце па авіяцыі. Зрэшты, у гэтай гісторыі з самалётам па ранейшаму шмат цёмных «плямаў».

На сённяшні дзень больш-менш упэўнена можна гаварыць толькі аб тым, што АН-24 (калі гаворка ідзе аб ім) належаў гомельскаму авіяатраду, прынамсі, гэта быў адзін з тых двух, што ўжо больш года знаходзяцца ў Рэспубліцы Шры-Ланка. Гэта з неахвотай пацвердзіў карэспандэнту «Звязды» начальнік лётна-тэхнічнага комплексу Мікалай Чарнякоў. Самалёты працуюць у далёкай краіне па кантракту, там знаходзяцца два экіпажы агульнай колькасцю 8 чалавек і тэхнічны персанал, «колькасць якога мяняецца ў залежнасці ад патрэб». Ніякіх афіцыйных паведамленняў, па словах Мікалая Чарнякова, у гомельскім авіяатрадзе адносна магчымай катастрофы аднаго з беларускіх самалётаў не атрымлівалі. Таму цяжка пакуль адназначна сказаць, паўторымся, ці ідзе ўвогуле гаворка пра адное і тое ж паветранае судна: АН-24 і тое, чые рэшткі былі (ці былі на самай справе?) знойдзены.

Прыкладна такога ж меркавання прытрымліваюцца і ў Дзяржкамітэце па авіяцыі, прынамсі, да атрымання нейкай дадатковай інфармацыі на гэты конт. Сапраўды, з АН-24, які належыць гомельскаму авіяатраду, падчас выканання аднаго з мясцовых рэйсаў прапала сувязь. «Гэта не азначае, што гаворку абавязкова трэба весці пра катастрофу. Магчыма, самалёт зрабіў вымушаную пасадку, такія выпадкі здараюцца. У джунглях зараз цёпла, адкрытых узброеных сутыкненняў з удзелам «тыграў вызвалення» ў гэтай частцы Шры-Ланкі няма». Таму пакуль АН-24 у Дзяржкамітэце па авіяцыі лічаць толькі прапаўшым без вестак. Тым не менш, у Шры-Ланку вылецела камісія ад Міжурадавага авіяцыйнага камітэта, у састаў якой увайшлі прадстаўнікі ад Расіі і Беларусі (у прыватнасці, ад «Гомельавія» і Дзяржкамітэта па авіяцыі). 5 кастрычніка яны павінны былі вылецець з Масквы.

У Міністэрстве замежных спраў таксама прытрымліваюцца версіі, што самалёт прапаў без вестак. «Трэба яшчэ дэталёва высветліць, што за рэшткі самалёта былі знойдзены». Атрыманне аператыўнай інфармацыі са Шры-Ланкі ўскладняецца тым, што свайго пасольства там у Беларусі няма, бліжэйшае знаходзіцца ў Індыі. «Давядзецца скарыстаць дапамогу расійскага пасольства ў Рэспубліцы Шры-Ланка».

Сяргей РАСОЛЬКА.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

У СТАЛІЦЫ ЎКЛЮЧАЮЦЬ АЦЯПЛЕННЕ

З сённяшняга дня ў Мінску пачалі падключаць да ацяплення жылыя памяшканні. Адпаведнае рашэнне на гэты конт прыняў у панядзелак раніцай Мінгарвыканкам, паведаміў карэспандэнту «Звязды» начальнік аддзела энергетыкі і паліўных рэсурсаў выканкама Уладзімір ДАЦЭНКА.

Па словах Уладзіміра Рыгоравіча, на гэты час ужо павінна было закончыцца падключэнне да ацяплення дзіцячых садоў, бальніц, школьных устаноў. Цяпло ў кватэрах гараджан, згодна з графікам падключэння, павінна з'явіцца на працягу чатырох сутак — недзе раней, недзе пазней. Пасля гэтага падыдзе чарга адміністрацыйных будынкаў і прамысловых памяшканняў.

Як сказаў Уладзімір Дацэнка, адпаведная тэлефанаграма адносна пачатку ацяпляльнага сезона ў сталіцы ўжо ў 12 гадзін 5 кастрычніка павінна была быць ва ўсіх ацяпляльных арганізацыях. На пытанне, ці будзе адключана ацяпленне, калі адбудзецца пацяпленне надвор'я, а сіноптыкі абяцаюць яго недзе з 8 кастрычніка, Уладзімір Рыгоравіч адказаў адмоўна.

Не асабліва спадзяюцца на дакладнасць прагнозаў сіноптыкаў і ў мінскіх камунцепласетках, куды «Звязда» звярнулася таксама. «Яны абяцалі замаразкі ў канцы верасня да мінус пятнаццаці градусаў, а было толькі тры градусы марозу». Хаця на момант гутаркі тут яшчэ не атрымалі рашэння Мінгарвыканкама аб пачатку ацяпляльнага сезона. Дарэчы, на думку спецыялістаў, не ўсе аб'екты ў сталіцы, у тым ліку дзіцячыя садкі і прамысловыя прадпрыемствы, гатовы да ацяпляльнага сезона.

Можна меркаваць, што колькасць аб'ектаў, у якіх не падрыхтаваны пашпарты гатоўнасці, вагаецца ў мяжах 5 — 8 працэнтаў, зазначылі ў мінскіх камунцеплаcетках. Іншымі словамі, на гэтых аб'ектах не падрыхтаваны трубы, з-за чаго ўжо Мінскія цеплавыя сеткі гублялі шмат гарачай вады. Калі гэта сапраўды так, калі для іх пачнецца ацяпляльны сезон?

Сяргей РАСОЛЬКА.

Ці знойдзецца левы крайні?

Блуканні па пакутах мінскага гандбольнага клуба СКА закончыліся. У мінулую суботу наша каманда ўсё ж такі здолела трапіць у Бялград на матч 1/16 фіналу Кубка чэмпіёнаў з мясцовай «Црвенай Звездай», хоць і прайграла апошняй — 22:30.

Нагадаем, што ў мінулую пятніцу армейцы ў 10.30 раніцы вылецелі ў Югаславію на ваенным транспартным самалёце, аднак, даляцеўшы да Львова, даведаліся, што венгерскі бок не дае дазвол на пралёт над іх тэрыторыяй.

— Усе былі ў разгубленасці, — расказаў учора карэспандэнту «Звязды» аб інцыдэнце старшыня спарткамітэта Узброеных Сіл Беларусі Павел Галкін, які быў відавочцам той гісторыі. — Мы каля чатырох гадзін «боўталіся» ў паветры і, як тыя буслы, кружылі над Львовам. У рэшце рэшт, былі вымушаны ляцець дадому, на аэрадром у Мачулішчы, дзе гандбалісты адпачывалі. Недзе каля шасці гадзін вяліся перамовы на ўзроўні міністэрстваў замежных спраў аб тым, каб каманда ўсё ж такі трапіла ў Югаславію, і ўрэшце было вырашана ляцець у той жа дзень у Бялград у 8 гадзін вечара праз Румынію. Венгрыя так і не дала дазвол на пралёт.

Алесь СІВЫ.

ПАВЕДАМЛЕННЕ прэс-службы Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь

5 кастрычніка 1998 года адбылася сустрэча Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь А.Р.Лукашэнкі са старшынёй Канстытуцыйнага суда Рэспублікі Беларусь Р.А. Васілевічам. Старшыня Канстытуцыйнага суда Рэспублікі Беларусь праінфармаваў кіраўніка дзяржавы аб дзейнасці Канстытуцыйнага суда ў сучасны перыяд. Р.А. Васілевіч выказаў прапановы па далейшаму ўзмацненню абароны асноўных правоў і свабод кожнага чалавека і грамадзяніна. Было адзначана, што суб'екты, названыя ў артыкулах 112 (агульныя і гаспадарчыя суды) і 116 (урад, палаты парламента, Вярхоўны суд, Вышэйшы гаспадарчы суд) Канстытуцыі, не прымаюць усіх неабходных мераў па забеспячэнню непасрэднага дзеяння канстытуцыйных нормаў, у тым ліку праз выкарыстанне магчымасцяў Канстытуцыйнага суда па ліквідацыі супярэчнасцяў паміж нарматыўнымі актамі і Асноўным законам краіны, асабліва калі гэта датычыць прававога статусу асобы. Закраналася таксама праблема ліквідацыі супярэчнасцяў і недасканаласці асобных палажэнняў дзеючага заканадаўства шляхам унясення ў яго змяненняў і дапаўненняў.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А.Р.Лукашэнка падтрымаў у гэтым пазіцыю старшыні Канстытуцыйнага суда.

Кіраўнік дзяржавы падкрэсліў, што прыярытэтам у дзейнасці ўсіх дзяржаўных органаў павінна быць выкананне імі сваіх абавязкаў па строгаму забеспячэнню правоў і свабод грамадзян.

Кіраўнік прэс-службы Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь У.СКВАРЦОЎ.

«ВЫЯЗНАЯ ПРЫЁМНАЯ»

ПАМІЖ БАЛОТ БЕЛАРУСКАЙ ЗЯМЛІ

Лунінеччына: партрэт у інтэр'еры статыстыкі

Пасля Слуцка, Ашмян і Расон шлях чарговай «выязной прыёмнай» «Звязды» ляжаў на поўдзень, на Палессе, а калі дакладней — на Лунінеччыну. Раён быў абраны для новага даследавання газеты не выпадкова.

Па-першае, у Брэсцкую вобласць «выязная прыёмная» яшчэ не наведвалася. Па-другое, Лунінецкі раён знаходзіцца не толькі на мяжы Брэсцкай, Мінскай і Гомельскай абласцей, але і ўскосна мяжуе з Украінай. Гэтая геаграфічная асаблівасць накладвае моцны адбітак на лад жыцця, псіхалогію і нават на мову мясцовых жыхароў, што робіць раён адрозным ад іншых рэгіёнаў Беларусі. Але ў той жа час Лунінеччына з'яўляецца характэрным палескім краем. Гэта па-трэцяе. Ну, і нарэшце, Лунінецкі раён — адзін з тых, якія найбольш пацярпелі ад чарнобыльскай бяды. Тут знаходзяцца зоны з пастаянным і перыядычным радыяцыйным кантролем і адначасова ёсць адносна чыстыя тэрыторыі, існуюць адселеныя вёскі і пасёлкі для перасяленцаў з забруджаных раёнаў. Словам, беручы з сабой у камандзіроўку спецыяліста з Міністэрства па надзвычайных сітуацыях, мы разлічвалі, што да яго будзе вельмі шмат пытанняў, — і не памыліліся. Чарнобыльская бяда — адна з галоўных, якая азмрочвае жыццё палешукоў і якая стала падставай для сур'ёзнай трывогі ў раёне. Але падрабязна пра гэта ў іншых матэрыялах «Звязды».

Зараз жа мы паспрабуем расказаць пра сённяшні дзень Лунінеччыны, намаляваць сацыяльна-эканамічны партрэт гэтага своеасаблівага раёна беларускай дзяржавы.

Так, паводле апошніх статыстычных даных, у раёне пражываюць каля 83 тысяч чалавек, з якіх 52 працэнты — вясковае насельніцтва. Па стану на жнівень гэтага года ў розных галінах гаспадаркі працавалі 28.619 чалавек, што складае каля 36 працэнтаў ад колькасці ўсіх жыхароў раёна. Такім чынам, амаль дзве трэці насельніцтва — гэта пенсіянеры, інваліды і дзеці. Існуе таксама нязначная колькасць беспрацоўных.

(Заканчэнне на 4-й стар.)

Сувязям — мацнець

У мінулую суботу ў Гомелі, які мае статус цэнтра міжрэгіянальных сувязяў Расіі, Украіны і Беларусі, завяршылася сустрэча кіраўнікоў 72 беларускіх і расійскіх гарадоў. Яна была арганізавана Міжнароднай і Беларускай асацыяцыямі пародненых гарадоў і Гомельскім гарвыканкамам. У рабоце форуму, якому свае прывітанні прыслалі прэзідэнт нашай краіны Аляксандр Лукашэнка і мэр Масквы Юрый Лужкоў, удзельнічалі прэм'ер-міністр РБ Сяргей Лінг, які выступіў з прамовай, паўнамоцны прадстаўнік прэзідэнта РБ у Саюзе Беларусі і Расіі Васіль Далгалёў, міністр па справах СНД Валянцін Вялічка.

Паміж 50 гарадамі Беларусі і Расіі і былі падпісаны пагадненні аб такім супрацоўніцтве, якое з'яўляецца першым крокам да ўстанаўлення пабрацімскіх сувязяў.

На сустрэчы была створана рабочая група па адсочванню дагавораў на чале са старшынёй Беларускай асацыяцыі пародненых гарадоў Уладзімірам Ярмошыным. Наступная сустрэча адбудзецца ў Расіі.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

КУРСЫ АБМЕНУ НАЯЎНЫХ ВАЛЮТ У КАМЕРЦЫЙНЫХ БАНКАХ І АФІЦЫЙНЫ КУРС, УСТАНОЎЛЕНЫ НАЦЫЯНАЛЬНЫМ БАНКАМ НА 5 КАСТРЫЧНІКА 1998 г. (па стану на 15.00)

Назва банка	USD		DM		RUR		
	Купля	Продаж	Купля	Продаж	Купля	Продаж	
Мінск (017)							
«Славнефтебанк»	73900	74000	45060	45120	4000	4570	222-0750
Белбізнесбанк (гал. апер. упр.)	73700	74000	44500	45080	4500	4560	276-9531
Тэхнабанк	73000	74000	44500	45000	4360	4560	283-1500
Нацыянальны банк РБ афіцыйны курс (курс для безнаяўных разлікаў)	53600		32740,82		3350		Курс на 06.10.1998
Цэнтрабанк Расіі	15,7944		9,6631				

На працягу дня ўстаноўленыя курсы могуць мяняцца, курсы галаўнога ўпраўлення банка могуць неістотна адрозніваціца ад курсаў, устаноўленых у абменных пунктах. Інфармацыя атрымана ад галаўных упраўленняў негандлёвых аперацый адпаведных банкаў.

Агенцтва ГРАЎЦОВА.

Першы выпуск штогадовага даведачнага альманаха «Курсы Нацбанка РБ і Цэнтрабанка РФ» за перыяд з 1990 па 1997 гады можна набыць, пазваніўшы па тэл. (017) 228-59-80.

«Прамая лінія» па зямельнаму пытанню

7 кастрычніка госцем «Звязды» стане старшыня Дзяржаўнага камітэта па зямельных рэсурсах, геадэзіі і картаграфіі Рэспублікі Беларусь Георгій Кузняцоў. Свае пытанні на спрадвечную тэму аб зямлі Вы можаце задаць Георгію Іванавічу ў гэты дзень з 11 да 12 гадзін па тэлефонах 232-38-21 і 232-38-92. Папярэдне звяртайцеся са сваімі праблемамі ў рэдакцыю па тэлефоне 268-27-50.

Усміхнёмся!

Адвакат пытае свайго кліента:

— Чаму пасля вызвалення з турмы вы пабілі рэдактара мясцовай газеты?

— Ды я ж прысвоіў усяго пяць тысяч, а ён напісаў у сваёй газеце, што сем. Уяўляеце, якія непрыемнасці я меў ад сваёй жонкі?

Кіраўніцтва магілёўскага гандлю ўпэўнена, што сітуацыя з забеспячэннем таварамі не пагоршыцца

У Камітэце дзяржаўнага кантролю па Магілёўскай вобласці адбылася нарада з удзелам кіраўнікоў сістэмы гандлю і перапрацоўчых прадпрыемстваў, дзе была абмеркавана напружаная сітуацыя на спажывецкім рынку, акрэслена кола праблемных пытанняў і вызначаны магчымыя шляхі іх вырашэння.

Перш за ўсё намеснік старшыні КДК па Магілёўскай вобласці Пётр Барбарчык яшчэ раз нагадаў супрацоўнікам гандлёвых арганізацый пра некаторыя палажэнні Дэкрэта «аб абароне спажывецкага рынку». Неабходнасць у гэтым узнікла ў сувязі з апошнімі здарэннямі на беларуска-расійскай мяжы.

Напрыклад, 22 верасня супрацоўнікамі Крычаўскага РАУС былі затрыманы два грамадзяніны, якія спрабавалі праз раку Сож на расійскі бок мяжы на лодцы перавезці 18 скрынак масла — 360 кілаграмаў на суму больш за 45 мільёнаў рублёў. Масла было адпушчана ў магазіне Крычаўскага філіяла аддзела рабочага забеспячэння чыгункі пры дапамозе загадчыцы, якая атрымала звыш аплаты масла мільён беларускіх рублёў. Яна звольнена «па артыкулу», хаця чамусьці мільённая «надбаўка» за паслугі ад камерсантаў была прабіта на касе.

Другі выпадак у той жа дзень у Краснапольскім раёне: харчаванне на 10 мільёнаў рублёў — 360 яек, 26 курэй, 8 кілаграмаў марожанай рыбы і іншае — спрабаваў правезці на продаж у Расію грамадзянін, на якога пазней быў накладзены штраф у суме 12,5 мільёна рублёў. Тавары зноў-такі былі набыты ў магазінах. Таму кіраўнікам гандлю было прапанавана яшчэ раз растлумачыць у калектывах адказнасць за невыкананне нормаў водпуску тавараў. Вываз прадуктаў па-ранейшаму застаецца прадметам павышанай увагі праваахоўных органаў, бо, па статыстыцы, вобласць сёлета «з'ядае» яўна больш, чым магчыма: у два разы павялічылася спажыванне масла, цукру, кандытарскіх вырабаў, тытунёвых і іншых, нават вельмі дэфіцытных зараз тавараў.

У Магілёўскай вобласці сёння карыстаюцца павышаным попытам такія харчовыя тавары, як цукар, мука, крупы — рыс і грэчка, макарона, алей, масла і некаторыя іншыя. Не хапае тытунёвых вырабаў. Не знікае ажыятаж і вялікімі застаюцца чэргі па запісу на набыццё складанай бытавой тэхнікі, мэблі, дываноў. Рост цэн на тавары перавышае ўстаноўлены ўзровень інфляцыі.

Спецыялісты гандлю адкрыта гавораць, што іх часам літаральна пужаюць цэны, па якіх прапаноўваюць тавары. Цяпер ва ўпраўленні гандлю аблвыканкама праводзяцца штотыднёвыя нарады, дзе можна падзяліцца і адначасова атрымаць звесткі пра ўзровень цэн, узгадніць пазіцыі з калегамі ў сённяшняй няпростай сітуацыі, але і гэтыя арыенціроўкі не дазваляюць розным сеткам прапаноўваць тавары, таннейшыя чым на рынку. Гэта ў першую чаргу звязана з розніцай паміж курсамі безнаяўнага долара адносна беларускага рубля на «міжбанку» і наяўнай валюты. Таму і атрымліваецца, што цэны на рынку, які арыентуецца на наяўнасць, у 2—2,5 раза ніжэйшыя за магазінныя. Таму спецыялісты гандлю сцвярджаюць, што хутка ў Беларусі ўсё ж такі будзе ўведзены адзіны курс беларускага рубля.

Вельмі непакоіць і рост цэн на тавары ў сельскай гандлёвай сетцы. Напрыклад, у Магілёўскім аблспажыўсаюзе лічаць, што ў горадзе, дзе ўсё ж такі ўзровень заработнай платы вышэй за сялянскі, новыя цэны «са скрыпам», але больш-менш прымальныя.

А вось для калгаснікаў, напрыклад, пачак цыгарэт больш за сто тысяч рублёў — фантастычная рэч. А таму па таварах так званага «крытычнага імпарту» — рысу і грэчы, алею, муцэ і рыбе, якія сёння не вырабляе айчынная сельская і перапрацоўчая гаспадарка, напружанне ў вёсках застаецца.

Праўда, шкадуючы сялян, гандляры не спяшаюцца знізіць пры такім крытычным становішчы розьнічныя надбаўкі — па прапанове абласнога начальніка ўпраўлення гандлю Міхаіла Цыкунова, зрабіць іх у інтарэсах людзей не вышэй 10 працэнтаў. Незвычайнага «энтузіязму» гэты заклік, на жаль, сярод прысутных на нарадзе не выклікаў.

Па ацэнках спецыялістаў, найбольшыя складанасці сёння адчувае Магілёўская вобласць з забеспячэннем пшанічнай мукой. Напрыклад, у магазінах Бабруйска белых булак хапае толькі на дзве-тры гадзіны гандлю.

Магілёўшчына не ў стане раўняцца на Брэсцкую і Гродзенскую вобласці, дзе маюць па 80 тысяч тон сваёй харчовай пшаніцы. Наша вобласць — толькі 10 тысяч тон. Тона пшаніцы каштуе дзвесце долараў, таму кошт кілаграма сырога зерня атрымліваецца прыкладна 20 тысяч беларускіх рублёў, не гаворачы пра муку.

Магілёўскі камбінат хлебапрадуктаў мае 11 млрд. рублёў страт і яшчэ на 300 млрд. крэдытаў. Таму выдзеленых аблвыканкамам на закуп пшаніцы дзявяці 50 млрд. рублёў «патанулі» ў разліках. Так што для магілёўскіх спажыўцоў белы хлеб можа стаць увогуле недасягальным.

Што ж датычыцца росту цэн, то адказным асобам зноўку нагадалі не толькі пра аб'ектыўныя прычыны павышэння цэн — рост закупачных цэн і цэн на сыравіну і энерганосьбіты, павышэнне мінімальнай заработнай платы, дэвальвацыю беларускага рубля і цэны суседзяў, але і пра суб'ектыўныя.

Першая з іх — гэта парушэнне дысцыпліны цэн. Сёлета інспекцыяй па цэнах было праверана 1300 прадпрыемстваў гандлю і ў кожным другім былі знойдзены парушэнні. 15 млрд. рублёў спагнана з парушальнікаў у бюджэт, пакарана за гэта паўтысячы чалавек. «Цэнавікі» просяць гандляроў не карыстацца паслугамі сумніўных фірмаў і, улічваючы існуючы ўзровень цэн і плацежаздольнасць насельніцтва, не парабольшваць з цэнамі.

Напрыклад, апошнім часам у гандлёвых арганізацыях прызвычаіліся набываць тавар па высокай цане, а аналагічны па «старой» хуценька пераацэньваць і перапісваць цэннікі.

«Зразумела, што вы маеце на гэта права, і гандаль таксама не ў самым лепшым становішчы сёння, — звяртаўся да кіраўнікоў на нарадзе начальнік абласной інспекцыі па цэнах Міхаіл Жбанкоў. — Але такія дзеянні ў першую чаргу б'юць па людзях. І ўсе свае праблемы і гандляры, і вытворцы вырашаюць праз цэны і іх павышэнне не вырашаць. Трэба шукаць іншыя шляхі».

Ілона ІВАНОВА.

Здарэнні

ПАЖАР НА ЛЬНОЗАВОДЗЕ

Прыкладна тры мільярды рублёў — у такую суму ацэнены ўрон ад пажару, які здарыўся 2 кастрычніка на Дварэцкім ільноперапрацоўчым заводзе ў Дзятлаўскім раёне. Агнём знішчана амаль палова з 1095 тон ільнотрасты, што ляжала пад павеццю. Астатнюю ўдалося выратаваць. Акрамя таго, не дапусцілі распаўсюджвання пажару на трасту, складзеную ў сціртах, што стаялі побач. У тушэнні пажару, які ўдалося лакалізаваць за некалькі гадзін, удзельнічалі больш як два дзесяткі адзінак тэхнікі з Дзятлава, а таксама Ліды, Навагрудка і Баранавіч. На думку спецыялістаў, узгаранне ўзнікла ад транспарцёра, прызначанага для падачы трасты пад павець. А вось прычыну яго трэба будзе высветліць следству, якое пачалі праваахоўныя органы.

Канстанцін БАЛАТЭВІЧ, БЕЛТА.

«Калі б у нас усе дзяржаўныя чыноўнікі працавалі, як Яўген Мікалуцкі, многіх бы праблем у рэспубліцы не было...»

Сёння спаўняецца гадавіна з дня трагічнай гібелі Яўгена Мікалуцкага, які ўзначальваў службу кантролю па Магілёўскай вобласці. З нагоды гэтай сумнай даты «Звязда» дае слова людзям, якія ведалі Яўгена Пятровіча асабіста.

Леанід ГЛУХОЎСКІ, старшыня Камісіі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу па заканатворчасці:

З Яўгенам Мікалуцкім мы пазнаёміліся блізка, калі сталі дэпутатамі Вярхоўнага Савета 13-га склікання. Пра Яўгена Пятровіча я чуў і раней: работа ў праваахоўных органах цесна была звязана з работнікамі Службы кантролю прэзідэнта, якую па Магілёўскай вобласці ўзначальваў Мікалуцкі. Я чуў, што ён вельмі рашучы чалавек, які здольны арганізаваць і каардынаваць работу і кантралюючых, і праваахоўных органаў менавіта на выкананне тых задач, якія ставілі ўрад, адміністрацыя і прэзідэнт.

Што першае мяне ўразіла? Я ведаю асабіста, як праходзіла тая перадвыбарная кампанія: у кожнага з прэтэндэнтаў была вялікая колькасць апанентаў. Дык вось, мяне вельмі тады ўразіў той факт, што амаль 90 працэнтаў выбаршчыкаў аддалі свае галасы Яўгену Пятровічу. Гэты давер народа сведчыў аб тым, што ён быў чалавекам бескампрамісным і змагаўся з усімі негатыўнымі з'явамі: людзі знайшлі ў ім абаронцу сваіх правоў, інтарэсаў.

Па волі лёсу так здарылася, што апошні час мы працавалі з Яўгенам у адной камісіі па заканатворчасці. І, дарэчы, у адрозненне ад некаторых іншых дэпутатаў, як бы ні быў заняты, ён заўсёды прыязджаў на сесію, таму што лічыў работу ў парламенце вельмі важнай і, як практык, бачыў, што неабходна і чаго не хапае ў заканатворчасці, што трэба змяніць у законах. У адрозненне ад многіх Яўген Пятровіч быў аптымістам: ён ніколі не казаў, што нельга нешта вырашыць. Ён заўсёды гаварыў, што ўсе пытанні па палярпшэнню жыцця людзей і ўсе пытанні, вырашэнне якіх пойдзе на карысць грамадства, эканомікі, не могуць быць не вырашаны. І я бачыў, што ён сапраўды выказваў такую ініцыятыву, мог выйсці на іншыя структуры і папрасіць падтрымкі ў парламентарыяў. Таму што вельмі цяжка ўнесці змяненні ў закон самому парламентарыю. Ён жа мог завязаць на вырашэнне гэтых задач і іншыя дзяржаўныя органы. Больш таго, выступленні ў парламенце Яўгена Пятровіча заўсёды былі дзелавымі. І калі ён займаў пэўную пазіцыю, калі яго пункт погляду быў выпакутаваны, на практыцы замацаваны, Мікалуцкі заўсёды адстойваў яго да канца і вельмі рэдка не меў рацыі.

Тое, што адбылася з Яўгенам Мікалуцкім, — для нас вялікая трагедыя. Пасля таго здарэння дзяржава і многія дэпутаты прынялі дастатковы ўдзел у лёсе яго сям'і. І, трэба заўважыць, мы ўсе ўважліва сочым за ходам следства па справе Мікалуцкага. Наколькі я ведаю, у бліжэйшы час гэта справа будзе накіравана ў суд і вінаўныя ў гібелі нясуць пакаранне. Але, на жаль, гэта не верне Яўгена Пятровіча.

Генадзь АЛЕКСЯЕНКА, намеснік старшыні Камісіі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу па правах чалавека і нацыянальных адносінах:

З Яўгенам Пятровічам мы пазнаёміліся да таго, як я стаў дэпутатам: узніклі пытанні, якія былі звязаны са злоўжываннем службовым становішчам чыноўнікамі Чавускага раёна, і мне прыйшлося з іх узняць. Вы ведаеце, раней, калі злоўжываў чыноўнік, то існавала пэўная чыноўніцкая братэрства, і радавому чалавеку дабіцца праўды было практычна немагчыма. З выбраннем прэзідэнта і назначэннем Яўгена Мікалуцкага на чале магілёўскай службы кантролю ўсё змянілася ў корані. Людзі адчулі, што справядлівасць можна знайсці. Больш таго, у нашым раёне, дзе я праваў, Мікалуцкі стаў своеасаблівым сцягам справядлівасці, карыстаўся абсалютным даверам. Як я ўжо ўзгадваў аб злоўжываннях у Чавускім раёне, то сюды была прыслана салідная камісія, прычым Яўген Пятровіч і сам выязджаў на месца. І сітуацыя вырашылася. Для астатніх жа жыхароў стала зразумела, што ёсць людзі, якія служаць закону. Не прыслужваюць камусьці, а шчыра і добрасумленна выконваюць сваю работу.

Пасля таго, як Яўген Пятровіч ужо стаў дэпутатам і мы сустрэліся, я падзякаваў за тую вялікую падтрымку, якую ён тады мне аказаў. Па вялікаму рахунку, дзякуючы той сітуацыі, якая была вырашана з дапамогай Службы кантролю, мне паверылі і мае выбаршчыкі.

І ў далейшым, ужо з'яўляючыся дэпутатамі, мы вельмі цесна супрацоўнічалі па розных пытаннях. Заўважу і той факт, што да Мікалуцкага ніхто не прыходзіў з просьбамі аб праблемах з законам, напрыклад, сваіх сваякоў, маўляў, трэба выручаць чалавека. Усе ведалі, што ў Мікалуцкага быў адзіны суддзя — закон і яго сумленне.

Глыбокі след гэты чалавек пакінуў і ў маім жыцці, і не толькі ў маім. Свáімі адносінамі да справы, служэннем людзям. Праўду кажучы, што такія людзі — аснова дзяржавы, апора прэзідэнта. Калі б у нас усе дзяржаўныя чыноўнікі працавалі, як Яўген Пятровіч, паверце, многіх праблем у нас бы не было, не трэба было б доказваць відавочныя рэчы: проста чорнае было б чорным, а белае — белым.

Падрыхтаваў Ігар ШЧУЧЭНКА.

МАГЧЫМА, КРЫНІЦА ІНФЕКЦЫІ — ПІТНАЯ ВАДА

У мінулыя выхадныя ў Сенненскую раённую бальніцу паступілі 19 жыхароў вёскі Цыпкі, з іх 6 дзяцей, з адным і тым жа дыягназам: вострым гастраэнтэрыт. Усе яны шпіталізаваны, сем чалавек накіравана ў Віцебскую абласную інфекцыйную бальніцу. Мяркуецца, што крыніца інфекцыі — пітная вада. Стан хворых здавальняючы.

Вольга СІДАРОВІЧ, БЕЛТА.

Сітуацыя

ЭХ, БУЛЬБАЧКА... КАМУ ПАТРЭБНА ТЫ?

Цяпер дзяржзаказ на збожжа — гэта вельмі сур'ёзна, а бульба — так сабе, многія гаспадаркі займаюцца ёю чыста сімвалічна. Аб гэтым красамоўна сведчыць статыстыка. У 1990 годзе пад бульбай у калгасах і саўгасах вобласці было 34.846 гектараў, а сёлета — 12.162.

Папрацавалі бульбаводы Прынёманскага краю ў гэтым, цяжкім па пагодных умовах годзе ў цэлым нядрэнна. У прыватнасці, калгасныя палеткі чатыры разы апрацоўваліся супраць фітафторы. Агульны збор будзе звыш 200 тысяч тон. А ёсць жа яшчэ асабістыя соткі. У насельніцтва сёлета пад бульбай 107 тысяч гектараў. У абласным камітэце па сельскай гаспадарцы і харчаванні, па словах намесніка начальніка аддзела раслінаводства Франца Жыжнеўскага, выходзілі з самай нізкай ураджайнасці. Дык вось, нават пры ёй атрымліваецца, што валавы збор у насельніцтва складае каля 1 мільёна 200 тысяч тон.

Запасы харчовай бульбы на зіму сёлета значна ўзрастуць. Аднак 5,5 тысячы тон, якія плануе ўзяць аблспажыўсаюз, — гэта кропля ў моры таго, што ёсць. Іншыя ўнутрыабласныя нарыхтоўкі таксама «пагоды не робяць». І гэта пры тым, што насенне вырашылі пакінуць столькі, каб можна было ў паўтара раза павялічыць пасадачныя плошчы.

Але ж толькі ў калектыўных гаспадарках застаецца яшчэ на рэалізацыю прыкладна 85 тысяч тон бульбы. Заданне па забеспячэнню Мінска (11,5 тысячы тон) гродзенцы выканаюць лёгка, толькі бярыце. Пацярпелым ад прыродных катаклізмаў рэгіёнам, якім фінансава дапамагае дзяржава, таксама гатовы адгрузіць бульбы колькі спатрэбіцца. Аднак пакуль, у найлепшы для нарыхтовак час, — зацішша, мала хто прыязджае.

У абласным камітэце па сельскай гаспадарцы і харчаванні на сённяшні дзень выдалі дазвол на пастаўку ў Расію прыкладна 4,5 тысячы тон, як правіла, у абмен на запчасткі, хімікаты, фуражную пшаніцу, камбікармы, у якасці разліку за даўгі па энергарэсурсах і паліву. Каля 1000 тон бярэ Малдавія па бартару на вінаград і памідоры. Добра, аднак малавата. Здаецца, «наклёўваўся» кантракт на пастаўку 10 тысяч тон бульбы ў Маскву. Ды толькі разлічыцца пшаніцай расійская фірма абяцала пазней, а наконт гэтага ў некаторых нашых гаспадарнікаў ужо ёсць вельмі горкі вопыт.

У расіян альбо няма магчымасцяў набыць у нас бульбу, альбо з-за палітычных баталій не даходзяць да гэтага рукі. А старшыня аднаго з калгасаў Гродзеншчыны не ведае, куды збыць 300 тон бульбы. Ён просіць аблсельгасхарч, каб не забылі і пра яго, калі падвернецца нейкі кантракт і, мабыць, настальгічна ўспамінае савецкую планавую сістэму.

На думку намесніка начальніка аддзела раслінаводства Гродзенскага аблсельгасхарча Франца Жыжнеўскага, аддаваць рэалізацыю бульбы на водкуп калгасам — справа бесперспектыўная, «тупая». Сёння працэнтаў 90 гаспадарак проста не здольны самі яе прадаваць. Бо колькасць спецыялістаў абмежаваная, нагрузка на іх вялікая, мільён розных пытанняў. Таму на ўзроўні рэспублікі ці вобласці неабходна высокапрафесійная маркетынгавая служба, якая б вывучала попыт на нашу прадукцыю, загадзя, а не з бухты-барахты рыхтавала адпаведныя дагаворы на падставе якіх раёны, калгасы атрымлівалі б канкрэтныя заданні.

Любая краіна павінна ганарыцца сваім экспартным патэнцыялам, клапаціцца пра яго разумнае выкарыстанне. Мы ж, абараняючы свой унутраны спажывецкі рынак, часам забываем пра тое, што руцінаасць у гэтай, безумоўна, важнай справе, толькі перашкаджае айчынным тавараавытворцам. Вядома, патрэбны строгі кантроль, бескампраміснае барацьба з аферамі. Разам з тым навошта, калі той жа бульбы ўдосталь, ускладняць яе рэалізацыю?

У адной з гаспадарак Гродзенскага раёна працавалі па дагавору работнікі з Прыкарпацця. У якасці натуральнай аплаты калгас дае ім тры тоны бульбы. Здавалася б, што за праблема, асабліва ў годзе з найлепшай ураджайнасцю (252 цэнтнеры з гектара) і дастатковай колькасцю бульбы для рэалізацыі не толькі ў Беларусі? Не, трэба пісьмова звяртацца па дазвол у аблсельгасхарч.

Добра яшчэ, што ён непадалёк. Але ж у Гродна трэба ехаць і з гаспадарак Смаргонскага ці Ашмянскага раёнаў. А тут ужо немалы кавалак дарогі, паездка займе цэлы рабочы дзень. І гэта не капрыз абласных уладаў, а ўстаноўлены паўсюдна «правілы гульні». Як быццам на месцы, у райвыканкаме, не клапоцяцца пра харчовую бяспеку на сваёй тэрыторыі і не ведаюць, колькі бульбы патрэбна сабе і што можна рэалізаваць тым жа расіянам.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

Свецкая хроніка

«Леанарда Дзі Козел» атрымаў перамогу

Сентыментальная, рамантычная і адначасова трагічная гісторыя, расказаная Джэймсам Камеранам, Кейт Уінслет і Леанарда Дзі Капрыа ў фільме «Тытанік», сусветная прэм'ера якога адбылася год таму, працягваецца. Працягваецца ў шматлікіх плакатах, майках, песнях, паштоўках... Колькі сэрцаў, колькі душ закранула за жывое гэта гісторыя! І Мінск у гэтым плане не выключэнне. У сталічным дыска-клубе «Тытанік» у мінулыя выхадныя адбыўся конкурс двайнікоў акцёра — выканаўцы галоўнай ролі фільма «Тытанік» Леанарда Дзі Капрыа.

У фінальным туры змагалася 5 чалавек: былы бармен, а зараз беспрацоўны Дзяніс Захарэвіч, выкладчык беларускай мовы і літаратуры адной з мінскіх школ Сяргей Козел, вучань 11 класа Аляксандр Куўшынаў, навучэнец 38-га прафтэхвучылішча — будучы мяснік Павел Жук і, што самае нечаканае, — Лена Комар, вучаніца 11-га класа 102-й мінскай школы.

Шоу атрымалася цікавае. Для вастрыні сітуацыі быў знойдзены і яшчэ адзін двайнік — самога Камерона (яго ролю выканаў студэнт інстытута культуры Алег Карпенка).

На працягу цэлай гадзіны канкурсанты змагаліся за права атрымання тытула беларускага Дзі Капры. Ацэньваліся не толькі іх знешнія даныя, але і артыстычнасць, уваходжанне ў вобраз і г.д.

Такім чынам, пераможцу атрымаў настаўнік беларускай мовы і літаратуры Сяргей Козел.

— Сяргей, віншуем вас з перамогай, і як вы трапілі на гэты конкурс?

— Мне падказалі.

— Хто?

— Каханая.

— У вас ёсць жонка?

— Не, жонкі ў мяне няма. Атрымалася вось такая гісторыя. Тры гады я сябраваў з адной дзяўчынай, яна працавала перакладчыкам англійскай мовы, але сталася так, што сёлета яна паехала з гэтай краіны на пастаяннае месца жыхарства ў Злучаныя Штаты. Паехала назаўсёды, мы развіталіся. Ад'язджаючы, яна сказала: «Я цябе ніколі не забуду, бо твой партрэт на кожнай афішы» і назвала мяне Леанардам Дзі Козел. Мае вучні ў школе таксама гаварылі аб тым, што я нечагадоўна падобны на «зорнага» амерыканца. У прынцыпе я не збіраўся ўдзельнічаць у конкурсе, але мая сястра адправіла фотаздымак. І вось я тут.

— Ну, а калі б вам давялося сустрэцца з сапраўдным Дзі Капрыа, аб чым бы вы пагаварылі з ім?

— Калі б не было моўнага бар'еру, — аб жыцці за чаркай.

— Вы любіце выпіць?

— Я люблю смакаваць усё, што смачна.

Не маглі мы не пагутарыць і з яшчэ адным удзельнікам.

— Алена, як ты вырашыла ўдзельнічаць у гэтым прадстаўленні? Усё ж гэта мужчынскі конкурс?

— Мне часта казалі (і мая сястра, і сяброўкі), што я на яго падобная, хоць я так і не лічу. Фотаздымак на конкурс адправіла мая малодшая сястра, мне прыйшоў выклік, і дзяўчаца не было куды.

— Не крыўдуеце, што не перамаглі?

— Не, я лічу справядлівым, што пераможца ўсё ж хлопец.

— А чым ты захапляешся ў жыцці?

— Зараз я заканчваю школу. Захапляюся баскетболам і ролікамі.

Вось так закончылася гэтае цікавае шоу. Так што Джэймс Камерон без цяжкасцяў мог бы выбраць сабе на ролю галоўнага героя каго-небудзь з беларусаў ці нават беларусак.

Дарэчы, цікавы момант: у конкурсе двайнікоў Кейт Уінслет, які праводзіла сярод сваіх чытачоў «Комсомольская правда», другое месца атрымала мінчанка Таццяна Шабалава. Так што пасля «Тытаніку» не забыліся мы.

Вольга РАМАНЮК.

КАПАЕМ БУЛЬБУ. ПАСПЕЦЬ БЫ ДА МАРАЗОЎ

Як паведамілі карэспандэнту «Звязды» ў Міністэрстве сельскай гаспадаркі і харчавання, на сённяшні дзень у рэспубліцы бульба ўбрана на плошчы больш як 55,8 тысячы гектараў, што складае каля 58 працэнтаў ад засеянага.

Хутчэй за ўсіх нарыхтоўку «другога хлеба» вядуць гаспадаркі Гродзенскай і Віцебскай абласцей — 78,7 і 74,3 працэнта адпаведна. Дарэчы, на Гродзеншчыне і Брэстчыне самая высокая ўраджайнасць бульбы — 166 і 151 цэнтнер з гектара адпаведна. Сярэдняя ўраджайнасць склала 134,5 цэнтнера з гектара. Усяго па рэспубліцы накапана 751 тысяча тон бульбы. У апошнія дні тэмпы ўборкі з-за дажджоў знізіліся.

Сяргей КУРКАЧ.

ПАЧАЛАСЯ ЎБОРКА ЦУКРОВЫХ БУРАКОЎ

Паводле даных Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання, у краіне пачалася ўборка цукровых буракоў. На сённяшні дзень убрана каля 1,66 тысячы гектараў, што склала 3,2 працэнта ад засеянага. Трэба заўважыць, што сярэдняя ўраджайнасць зараз склала 282 цэнтнеры з гектара. Па меркаванню спецыялістаў, гэта даволі неблагі вынік, бо ў мінулым годзе на гэты час ураджайнасць цукровых буракоў была толькі 269 цэнтнераў з гектара.

Сяргей КУРКАЧ.

ХОДЗЯЦЬ ЧУТКІ, ШТО...

...НА СТАЛІЧНЫХ ХЛЕБАЗАВОДАХ НЕ ХАПАЕ МУКІ

Вядома, дэфіцыту хлеба і хлебабулачных вырабаў у мінскіх магазінах няма. Іншая справа, што, мяркуючы па паліцах, асартымент крыху пагоршыўся. Ды і завозяць яго, відаць, у магазіны ўжо ў меншых аб'ёмах, бо нярэдка бліжэй да вечара набыць батон ці бохан чорнага хлеба становіцца ўсё больш праблематычным. І прадаўцы, і пакупнікі пачалі гаварыць аб тым, што на хлебазаводах не хапае мукі. Магчыма, гэтаму паспрыялі і аб'явы, прымацаваныя ў многіх аддзелах: нормы водпуску хлеба (уключаючы батон) — два кілаграмы ў адны рукі, белабулачных вырабаў — адзін.

На хлебазаводзе №1, куды мы звярнуліся па неабходную інфармацыю, даваць нейкія каментарыі на гэты конт катэгарычна адмовіліся. Маўляў, у нас ёсць вышэйшае кіраўніцтва, і ўвогуле — пастаўкамі мукі займаецца «Мінскхлебпрам».

Генеральны дырэктар вытворчага аб'яднання Юрый Сцяпенка на пытанне карэспандэнта «Звязды» заявіў, што пастаўкі мукі на хлебазаводы ідуць у ранейшых аб'ёмах, ніякіх скарачэнняў не было. Сцвярджае Юрый Аляксандравіч, што і асартымент хлеба і хлебабулачных вырабаў трымаецца на ранейшым узроўні. Пэўныя перабоі, калі, скажам, увечары ўжо нельга набыць той жа батон, тлумачацца, хутчэй за ўсё, узросшым спажываннем хлеба за апошні час. Вядома, гэта не той прадукт, які можна назапасіць на доўгі час, ды і жывёле яго зараз шмат не накупляешся. А чаму сталі больш есці хлеба, здагадацца няцяжка. Па словах Юрыя Сцяпенкі, за апошні час спажыванне хлеба і хлебабулачных вырабаў павялічылася на 10 працэнтаў.

Шмат нараканняў на якасць гэтай прадукцыі, людзі скардзяцца, што і нясмачны стаў хлеб, і захоўваецца дрэнна, і батоны нейкія шэрыя. Генеральны дырэктар «Мінскхлебпрама» так пракаменціраваў скаргі спажыўцоў: працаваць даводзіцца на айчыннай муцэ, той, якую пастаўляюць, а якасць яе і выдаюць тыя ж батоны. Адносна цэн Юрый Аляксандравіч гаварыць нешта адмовіўся, параіўшы пераадрасаваць гэтае пытанне ў Камітэт цэн.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Горш, чым сям'я, але лепей, чым інтэрнат

Карэспандэнт «Звязды» наведаў «Дзіцячую вёску»

Іх гісторыя пачалася амаль паўстагоддзя таму — у пасляваенным 1949 годзе нікому невядомы аўстрыйскі ўрач Герман Гмаер разам з сябрамі вырашыў абысці з конаўкай свой родны горад Імст і папрасіць кожнага яго жыхара ахвяраваць па аднаму шылінгу на дапамогу дзецям-сіротам. Пастунова шылінгаў аказалася столькі, што іх хапіла на пакупку невялікай хаткі, у якой былі сабраны бяздомныя дзеці з нанятай маці-выхавальніцай. Так у Імсце паўстала першая ў свеце «SOS-Кіндэрдорф», або, кажучы інакш, — «Дзіцячая вёска». У Беларусі «Дзіцячая вёска» з'явілася ў 1995 годзе пад Бараўлянамі.

ДА ЗВЫЧАЙНАГА ЖЫЦЦЯ

Ідэя «Дзіцячай вёскі» надзвычай простая. Будуецца дом, у яго запрашаецца маці-выхавальніца, якая «набірае» сабе 7-8 дзяцей-сірот. Далей усе жывуць адной сям'ёй. У прамым сэнсе гэтага слова. Апроч асобнага дома, сям'я ў гэтай вёсцы мае сваю мэблю, халадзільнік, тэлевізар, пыласос, посуд, нарэшце, адзіны бюджэт. Ён складаецца з так званых «апякунскіх грошай» (каля 2,5 мільёна на кожнае дзіця) і заробку маці. Усімі сродкамі сям'я распараджаецца па ўласнаму жаданню, аднак кантроль за ўсімі выдаткамі абавязковы — для гэтага кожная маці вядзе спецыяльны сшытак, у якім штодня робяцца запісы, што давялося купіць і колькі гэта каштавала. Як правіла, больш за палову сямейнага бюджэту ідзе на харчаванне. Затым у спісе выдаткаў адзенне, аплата дзіцячага садка, цацкі, кніжкі, лекі.

— Мэта падобных устаноў ва ўсім свеце, — расказвае дырэктар бараўлянскай «Дзіцячай вёскі» Валерый Міхалевіч, — максімальна наблізіцца да ўмоў нармальнай сям'і. Адсюль і галоўнае адрозненне ад інтэрнатаў, пасля якіх дзеці часта не могуць зрабіць нават такіх, здавалася б, элементарных рэчаў, як прыбіць цвік або прыгатаваць яешню. У нас жа дзеці не толькі дапамагаюць сваёй маці-выхавальніцы зварыць абед, памыць бялізну, прыбраць, але і наведваюць звычайную сярэднюю школу, дзіцячы садок, гурткі па інтарэсах. Са згоды маці дзіцяці дазваляецца пакідаць тэрыторыю вёскі, а таксама запрашаць да сябе сяброў-аднагодкаў з пасёлка. Такім чынам, як бы «паралельна» ідзе адаптацыя нашых гадаванцаў да рэальнага жыцця.

МАЦІ, ЦЁТКА, ТАТА

Зараз вёска — гэта 13 домікаў і 92 дзіцяці. У кожным з домікаў гаспадарыць маці-выхавальніца, якая, згодна з умовамі кантракту, абавязана жыць тут стала. Выключэнне складае хіба што адпачынак — на гэты час маці падмяняе «цётка» або памочнік маці. Узрост выхавальнікаў вагаецца ад 30 да 49 гадоў. Зарплата «маці» каля сямі, а «цёткі» — каля шасці мільёнаў рублёў.

Каб стаць маці, трэба прайсці даволі жорсткі адбор — першапачатковы «конкурс» аказаўся больш дзесяці чалавек на месца. Заключны этап адбору — субяседаванне і трохмесячныя курсы педагогікі, псіхалогіі, медыцыны, рэлігіязнаўства. Толькі пасля гэтага заключаецца працоўная дамова, прычым першыя два гады з'яўляюцца выпрабавальным тэрмінам. Потым кантракт аўтаматычна становіцца бестэрміновым, хаця скасаваць яго можна практычна ў любы момант па ініцыятыве як самой маці, так і адміністрацыі вёскі. Праўда, у апошнім выпадку павінна існаваць важкая падстава — нейкі грубы ўчынак у адносінах да дзіцяці.

Паводле агульнапрынятай у свеце практыкі, маці мусіць як бы паступова «выпусціць» усю сваю сям'ю, таму, пакуль у доме застаецца хаця б адно дзіця, набіраць новых яна не мае права. Лічыцца, што ў ідэале, час, калі дом пакідае апошняе дзіця, павінен супасці з пенсійным узростам жанчыны. У такім разе маці атрымлівае тыповую дзяржаўную пенсію без якіх-небудзь ільгот і з'язджае з вёскі. Калі ж пасля выпуску ўсёй сям'і маці мае ўзрост, скажам, 45 ці 50 гадоў, то ёй, па жаданню, даецца магчымасць набраць новых дзяцей і працягнуць працу.

— Ці праўда, што маці-выхавальніцам нельга мець уласных дзяцей і браць шлюб? — зноў пытанне да дырэктара вёскі.

— Некаторыя нашы маці маюць уласных дзяцей — гэта адказ на першае пытанне. Што да шлюбу, то мы не можам забараніць жанчыне выходзіць замуж. Іншая справа, ці знойдзецца калі-небудзь смелы мужчына, які адважыцца жыць разам з жонкай у вёсцы і выхоўваць такую вось сям'ю?

Між тым, як перакананы Валерый Міхалевіч, адзіны недахоп падобнай сістэмы выхавання — якраз адсутнасць мужчынскага прыкладу. Зрэшты, «прадугледзець» тату нельга — гэта амаль тое ж, што штучна стварыць шлюбную пару. Таму, па правілах, мужчынскім прыкладам у выхаванні павінен быць перш-наперш сам дырэктар вёскі.

«... І ХАЦЯ Б НЕЙКІЯ ПЕРСПЕКТЫВЫ»

Усіх дзяцей у сям'ю падбірае ў дамах-інтэрнатах непасрэдна маці. Узрост вялікага значэння не мае і, да прыкладу, самай малодшай дзяўчынцы, якая трапіла ў вёску, было ўсяго 11 месяцаў, самай старэйшай ужо споўнілася 16 гадоў. Умова выбару па сутнасці адна: паколькі вёска не ў стане аказваць сацыяльныя паслугі, дзеці не павінны мець сур'ёзных адхіленняў у здароўі.

Адметна, што амаль дзве трэці ўсіх цяперашніх жыхароў вёскі з'яўляюцца «сацыяльнымі сіротамі» або сіротамі пры жывых бацьках. Дарэчы, выпадкі, калі сапраўдныя бацькі наведваліся ў «Дзіцячую вёску», здараліся, аднак тут гэтыя кантакты імкнуцца абмяжоўваць.

— Мы не ўтойваем ад дзяцей іх паходжанне, але кожны наведвальнік мусіць з'яўляцца цвярозым і паводзіць сябе прыстойна, — тлумачыць дырэктар Валерый Міхалевіч.

— А ці будзе магчымасць наведваць вёску ў яе былых гадаванцаў?

— Больш таго: дзіця можа жыць у сваёй «сям'і» аж пакуль не скончыць ПТВ, тэхнікум ці ВНУ.

— А потым?

— Потым колькі заўгодна можна прыходзіць у госці, але жыць усё ж прыйдзецца асобна. Так, некаторыя з былых жыхароў вёскі будуць жыць у тых кватэрах, з якіх яны трапілі да нас. Іншым, хто жылля не мае, мы паспрабуем дапамагчы пабудавацца. Адкрыю маленькі сакрэт: у кожнага з нашых дзяцей ёсць асабісты рахунак у банку. Нумары рахункаў можна адшукаць у Інтэрнэце, таму калі-нікалі на іх пералічваюцца добраахвотныя ахвяраванні з усяго свету. У асноўным гэта сумы ў некалькі дзесяткаў долараў, але, мяркую, да паўналецця на той жа першы ўзнос на будаўніцтва назбіраецца.

— Але ці не занадта смелы прагноз?

— Тут няма нічога звышнатуральнага. Яны такія ж дзеці, а таму маюць права на дом, сям'ю, а таксама хаця б на нейкія перспектывы ў будучым.

Сяргей ГРЫБ.
Фота Віктара ЗАЙКОЎСКАГА.

Суботнім ранкам з пяці гадзін Кастрычніцкая плошча горада Мінска пачала запаўняцца людзьмі — адчыняўся кірмаш. Мінчукам была добрая магчымасць папоўніць зімовыя запасы агароднінай ды іншымі прысмакамі па разумных цэнах.

Бойкі гандаль спыніўся, калі ўжо сцямнела.

Фота Максіма МАЛІНОЎСКАГА.

ШАМПАНСКАЕ ЗНОЎ У ПРОДАЖЫ

Завод шампанскіх він аднавіў у былым аб'ёме пастаўкі ў гандлёвую сетку краіны славутага «Савецкага шампанскага» паведамілі карэспандэнту «Звязды» на прадпрыемстве.

Нагадаем: з месяц таму склалася сітуацыя, калі з-за праблемы цэнаўтварэння (выдаткі на сыравіну павялічваліся, а рост цэн на канчатковую прадукцыю быў абмежаваны двума працэнтамі ў месяц, што вяло да страты заводам на кожнай бутэльцы шыпучага напою 6 тысяч рублёў) гандаль пэўны час рэалізоўваў рэшткі старых запасаў шампанскага. Як паведамілі на заводзе, Камітэт цэн Мінэканомікі даў дазвол узняць цэны на шампанскае. Гэтае рашэнне хаця і насіла аднаразовы характар, аднак дазволіла прадпрыемству вярнуцца хаця б на нейкі час да нармальнай працы. У магазінах шампанскае пакупнікі могуць набыць зараз амаль па 200 тысяч рублёў за бутэльку.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ПЕНСІІ Ў КАСТРЫЧНІКУ

Як вядома, у сувязі з павелічэннем мінімальнай заработнай платы з 250.000 да 350.000 рублёў у кастрычніку 1998 года будуць пераразлічаны памеры мінімальных і сацыяльных пенсій. Памер мінімальнай пенсіі (пры стажы 25 гадоў у мужчын і 20 гадоў у жанчын без надбавак і павышэнняў) у кастрычніку 1998 года складзе 1.050.000 рублёў (525.000 рублёў — мінімальная пенсія + 525.000 рублёў — пастаянная 100-працэнтная даплата, устаноўленая пастановай Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 17 кастрычніка 1997 г.). У параўнанні з памерам такой пенсіі ў папярэднім месяцы рост у кастрычніку складзе 16,6 працэнта.

Павялічацца таксама прадугледжаныя заканадаўствам надбаўкі і павышэнні пенсій, таму што іх памеры ўвязаны з велічынёй мінімальнай пенсіі па ўзросту. Напрыклад, размер павышэння пенсіі ўдзельніку вайны павялічыцца з 375.000 рублёў да 525.000 рублёў, узнагароджанаму працаўніку тылу — са 150.000 рублёў да 210.000 рублёў і г.д.

Пераразлік працоўных пенсій робіцца ў сувязі з ростам сярэдняй заработнай платы рабочых і служачых у рэспубліцы больш чым на 15 працэнтаў (артыкул 70 Закона Рэспублікі Беларусь «Аб пенсійным забеспячэнні»). Паводле даных Міністэрства статыстыкі Рэспублікі Беларусь, сярэдняя заработная плата рабочых і служачых у рэспубліцы ў жніўні гэтага года склала 4.682.736 рублёў і перавысіла яе велічыню за май 1998 года, якая выкарыстоўвалася ў папярэднім пераразліку пенсій, на 14,6 працэнта.

Улічваючы, што апошні пераразлік працоўных пенсій адбыўся ў ліпені сёлетняга года, а крызіс на фінансавым і валютным рынках Расійскай Федэрацыі аказвае негатыўны ўплыў на спажывецкі рынак Рэспублікі Беларусь і рост цэн, Міністэрства сацыяльнай абароны Рэспублікі Беларусь з мэтай узмацнення сацыяльнай падтрымкі пенсіянераў звярнулася з прапановай ва ўрад рэспублікі аб пераразліку працоўных пенсій з выкарыстаннем сярэдняй заработнай платы рабочых і служачых за жнівень гэтага года.

24 верасня 1998 г. Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь прынята пастанова № 1480 «Аб пераразліку пенсій у кастрычніку 1998 года». Згодна з названай пастановай урада пры назначэнні і пераразліку пенсій у кастрычніку выкарыстоўваецца сярэдняя заработная плата рабочых і служачых за жнівень сёлетняга года — 4.682.736 рублёў.

Механізм разліку заработку для налічэння пенсіі не змяніўся. У адпаведнасці з артыкулам 56 Закона Рэспублікі Беларусь «Аб пенсійным забеспячэнні» пры налічэнні пенсіі ўлічваецца адпаведная велічыня заработку пенсіянера ад 130 працэнтаў сярэдняй заработнай платы рабочых і служачых у рэспубліцы, вызначанай па правілах указанага артыкула. Максімальны (абмежаваны) заработак для вылічэння пенсіі (пры індывідуальным каэфіцыенце заработку пенсіянера 1,3 і больш) у кастрычніку складае 3.348.156 рублёў.

Памер пенсіі пры стажы 45 гадоў у мужчын і 40 гадоў у жанчын і індывідуальным каэфіцыенце заработку 1,3 і больш (без уліку надбавак і павышэнняў) складзе ў кастрычніку 2.511.100 рублёў, што перавышае памер такой пенсіі ў верасні на 14,6 працэнта.

Памер пенсіі кожнага пенсіянера вызначаецца ў залежнасці ад яго асабістага працоўнага ўкладу ў мінулым. Пры гэтым пад увагу бярэцца як працоўны стаж пенсіянера, так і яго фактычны заработак, атрымліваемы да выхаду на пенсію.

Рост пенсій у кастрычніку 1998 года ў сярэднім складзе 15,3 працэнта. Дадатковыя (у параўнанні з папярэднім месяцам) расходы Фонду сацыяльнай абароны насельніцтва Рэспублікі Беларусь на выплату пенсій у кастрычніку складуць 720 млрд. руб., у тым ліку 590 млрд. руб. у сувязі з пераразлікам працоўных пенсій.

Валянціна КАРАЛЁВА,
намеснік начальніка ўпраўлення пенсійнага забеспячэння Мінсацабароны.

ЛУНІНЕЧЧЫНА:
ПАРТРЭТ У ІНТЭР'ЕРЫ СТАТЫСТЫКІ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Па гэтай прычыне стабільная работа суб'ектаў гаспадарання мае важнае значэнне, паколькі менавіта ад іх залежыць рэальны памер бюджэту раёна, а значыць, залежыць як дабрабыт працуючых, так і становішча непрацаздольных людзей. Але адначасова з аптымістычнымі паказчыкамі ў цэлым па раёну існуюць і падставы для не вельмі прыемных высноў. Так, рост усіх макраэканамічных паказчыкаў за восем месяцаў у цэлым па Лунінеччыне ў параўнанні з адпаведным перыядам мінулага года яшчэ не дазваляе сказаць, што гаспадарка раёна выйшла з крызісу і нарошчвае тэмпы вытворчасці.

Калі апусціцца на мікраўзровень і прааналізаваць дзейнасць асобных прадпрыемстваў, то гэта становіцца цалкам відавочным. Разам з тым, што аб'ём выпушчанай прадукцыі ў супастаўных цэнах за студзень—жнівень павялічыўся на 15,2 працэнта ў параўнанні з аналагічным перыядам мінулага года, а прадпрыемствамі ў цэлым за паўгода атрымана 70 млрд. рублёў балансавага прыбытку, па выніках першай паловы года агульная сума страт, дапушчаных некаторымі суб'ектамі гаспадарання, склала 12,3 млрд. рублёў. А рэнтабельнасць павялічылі толькі пяць з шаснаццаці прамысловых прадпрыемстваў раёна.

Спецыфічныя даныя статыстыкі тлумачацца тым, што вельмі моцна на эканамічнае жыццё Лунінеччыны ўплывае такі гігант, як дзяржаўнае прадпрыемства «Граніт». На сённяшні дзень яно дае львіную долю паступленняў у бюджэт раёна. «Граніт» з'яўляецца самым буйным прадпрыемствам: на ім налічваецца 2409 працуючых. (У раёне яшчэ толькі два прадпрыемствы маюць колькасць работнікаў, большую за тысячу чалавек: завод «Палессеэлектрамаш» (1916) і аб'яднанне «Лунінецлес» (1277); 1563 чалавекі працуюць у калгасе «Расія».) Таму ад сітуацыі на «Граніце» непасрэдна залежыць і становішча ў раёне.

Напрыклад, у жніўні сярэдні заробак на Лунінеччыне склаў 3.759.100 рублёў. Несумненна, такая лічба атрымалася толькі таму, што на «Граніце» ён быў роўны 10.220.800 рублёў. Бо на прадпрыемствах бытавога абслугоўвання сярэдняя зарплата не перавышала 1,3—1,6 млн. рублёў. Сярэдняя!

А самымі непрывабнымі галінамі застаюцца сельская гаспадарка, адукацыя, культура і навука, дзе сярэдняя зарплата не перавышае двух з паловай мільёнаў рублёў. Прынамсі, паколькі значная частка людзей працуе ў сельскай гаспадарцы, то гэтая галіна патрабуе асаблівай увагі. Так, у Лунінецкім раёне найбольшую зарплату атрымліваюць працаўнікі калгаса-камбіната «Крыніца», дзе спецыялізуюцца на вырошчванні агародніны, — у сярэднім 3 млн. 221 тысячу, самую малую — калгасе «Рассвет» — 1 млн. 561 тысячу рублёў. Але гэта згодна з паперамі. На справе многія сельскагаспадарчыя прадпрыемствы яшчэ не разлічыліся са сваімі людзьмі за папярэднія месяцы. Мяркуйце самі: калі на 25 жніўня агульная запазычанасць па зарплаце ў раёне складала 25.492 млн. рублёў, то на долю калгасаў прыпадала 18.552 млн. рублёў. А гэта 73 працэнты.

Такім чынам, Лунінеччына перажывае эканамічныя праблемы, характэрныя для ўсёй краіны. Зразумела, дадатковыя выпрабаванні на яе кінуў Чарнобыль, а сёлета — яшчэ і надвор'е падвяло. Таму бываюць моманты, калі людзям хочацца паддацца эмоцыям і выгаварыцца, нават выкрычацца, — такое нярэдка здаралася падчас «выязной прыёмнай». Але нават у гэтых умовах яны не апускаюць рукі і разлічваюць у першую чаргу на сябе. Пра гэта сведчыць хаця б тое, што сёлета тут упершыню адзначаны звычайны прырост насельніцтва: нарадзілася больш, чым памерла. Ды і шлюбаў было зарэгістравана сёлета больш, чым летась.

У 1964 годзе на прывакзальнай плошчы ў Лунінцы быў устаноўлены незвычайны для гэтай мясцовасці помнік у гонар асваення космасу. Як пішуць даведнікі, «алегарычная скульптура жанчыны адлюстроўвае імкненне да палёту». Магчыма, калісьці, у часы першых поспехаў савецкай дзяржавы ў справе асваення не толькі палескіх балот, але і касмічнай прасторы, гэтая тэма была актуальнай і тут. Сёння ж жанчына са спадарожнікам выглядае крыху недарэчна, нібы іншапланецянка з іншай цывілізацыі. Аднак палешукі з характэрнай для іх дбайнасцю наглядаюць за помнікам і шануюць яго. Магчыма, цяпер гэтая жанчына з'яўляецца для іх проста помнікам былым часам.

І, як сведчыць жыццё, яны, па натуры людзі вельмі прыземленыя, бясконца ўлюбёныя ў свой край, зорак з неба не хапаюць ды і, мабыць, не надта імкнуцца да даляў завоблачных. Палешукі жывуць днём сённяшнім, хочуць захаваць непаўторнасць свайго краю, зрабіць яго яшчэ больш прыгожым і багатым, пакінуць яго такім для сваіх нашчадкаў. Яны вераць у лепшы лёс сваёй малой радзімы.

Юрась ЛЯШКЕВІЧ.

ПАМІЖ
БЕЛАРУСК

ДАВЕДКА «

Лунінецкі раён размешчаны на ўсходзе Брэсцкай вобласц
чалавек (па стану на 1 студзеня 1998 года). Цэнтр — г. Луні
Працякаюць рака Прыпяць з прытокамі Случ, Лань, Смер
плошчы заняты лесам. На тэрыторыі раёна адкрыта і рас
граніту.
Лунінецкі раён утвораны 15.01.1940 года, канчаткова с
налічвалася 11 сельсаветаў і Мікашэвіцкі пасялковы Савет. Д
і 6 музычных школ, дзіцяча-юнацкая спартыўная школа, ліц
50 бібліятэк. У галіне аховы здароўя працуюць каля 50 ба
аддзяленняў сувязі.

МЕДЫЦЫНА: ЛЯЧЫЦЬ У
НЕ БУДЗЕ КАМУ... ЦІ З

«ВЫЯЗНАЯ ПРЫЁМНАЯ» «ЗВЯЗДЫ» ПРАКТЫЧНА НА ЎСІХ СУСТРЭЧАХ З НАСЕЛЬНІЦТВАМ У ЛУНІНЕЦКІМ РАЁНЕ СУТЫКАЛАСЯ З ТЫМІ ЦІ ІНШЫМІ ПРАБЛЕМАМІ АХОВЫ ЗДАРОЎЯ. СЯРОД ІХ БЫЛІ ЯК ХАРАКТЭРНЫЯ ДЛЯ ЎСЁЙ БЕЛАРУСІ (ДЭФІЦЫТ НЕКАТОРЫХ ЛЕКАЎ), ТАК І СПЕЦЫФІЧНЫЯ.

Лунінецкі раён, як і многія іншыя раёны Палесся, пацярпеў ад аварыі на ЧАЭС. Умоўна (па ўзроўню забруджвання) яго можна падзяліць на дзве часткі: зону з правам свабоднага адсялення (ад 5 да 15 кюры) і зону з перыядычным радыяцыйным кантролем (ад 1 да 4 кюры). Часта атрымліваецца так, што дзве суседнія вёскі, якія знаходзяцца на адлегласці ў некалькі кіламетраў, трапляюць па розныя бакі радыяцыйнай мяжы. Іх жыхары разам працуюць, дзеці вучацца ў адной школе... Аднак людзі маюць розныя льготы, у тым ліку і на аздараўленне. Падрабязней спынімся на дзецях, бо, як паказала наша паездка, больш за ўсіх церпяць менавіта яны. Дык вось, тыя хлопчыкі і дзяўчынкі, што жывуць у забруджанай зоне, атрымліваюць бясплатныя абеды ў школе, часцей за сваіх суседзяў атрымліваюць гуманітарныя вітаміны, — два разы на год вывозяцца на аздараўленне... Парадокс, але больш хварэюць дзеці з зоны з перыядычным кантролем. Іх бацькі, некаторыя нават са слязамі на вачах, імкнуліся знайсці справядлівасць. У адказ толькі сухія фармулёўкі законаў, актаў, палажэнняў.

Другая вялікая медыцынская праблема раёна — незабяспечанасць урачамі. У вёсцы Міжлессе, дзе вяла прыём «Звязда», больш за 400 дзяцей ва ўзросце да 15 гадоў і... ніводнага ўрача. Прыходзіцца звяртацца да суседзяў у Чырвоную Волю ці ў райцэнтр. Па сведчанню адной з жанчын, быў выпадак, калі яе дачку там проста не прынялі, маўляў, ты не наша. Падобная сітуацыя з кадрамі і ў вёсцы Вялікія Чучавічы. Вёска вялікая — мае нават сваю ўчастковую бальніцу і... аж аднаго ўрача замест чатырох па штатнаму раскладу. Практычна жанчына (доктар там жанчына) абслугоўвае каля 7 тысяч чалавек. Нагрузка каласальная. Па сведчанню аднавяскоўцаў, і яна ўжо ў цяжкія хвіліны не аднойчы абяцала звольніцца. Не хапае спецыялістаў і ў горадзе. Прычына банальная — не жадаюць маладыя медыкі ехаць у забруджаную і не вельмі зону. А пад канвоем іх не прыгоніш. Толькі сёлета з 12 выпускнікоў медінстытутаў, якіх размеркавалі ў Лунінецкі раён, даехалі чатыры. Хто па дарозе «згубіўся», хто ў дэкрэт пайшоў, хто адмацаванне ўзяў (спецыялістаў нестае, а адмацаванне ўсё ж далі?!).

Цяжка і з медыкаментамі. Перыядычна раённая бальніца трапляе ў становішча даўжніка. Лекі толькі для аказання экстраннай дапамогі, вакцынацыі дзяцей. Часам прыходзіцца адкладваць планавыя аперацыі. Медыкаменты некаторых фармакалагічных груп нельга атрымаць нават на абласным складзе (генеральны дырэктар «Фармацыі» пераконвала, што ўсе фармакалагічныя групы прадстаўлены хаця б адным-двума прэпаратамі).

Не абышла раён і «модная» праблема — наркаманія. Найбольш выразна яна праявілася ў пасёлку Мікашэвічы. Насельніцтва Мікашэвіч — каля 15 тысяч жыхароў. Большасць з іх працуюць на прадпрыемстве «Граніт» — адным

НАЙПЕРШЫ КЛОПАТ ПАЛЕШУКОЎ — ЗЯМЛЯ

На прыём да «Звязды», які быў наладжаны ў Міжлессі, суседняя вёска Брадніца прыслала свайго прадстаўніка — пенсіянерку Нікіліну. Прыйшла яна як з крыўдамі аднавяскоўцаў, так і з імкненнем пра іншых людзей паклапаціцца. У Брадніцы вялікі статак прыватных кароў. Малако, мяса здаюць дзяржаве. Аднак выдалі людзям колькі часу назад даведку, відаць, у санстанцыі, што іх малако «нельга ўжываць у ежу». Разам з тым адмовіліся прымаць кароў (мяса раней прымалі ў Пінску). Апынуліся жыхары Брадніцы ў даволі непрыемнай сітуацыі.

Як высветлілася, мясцовае кіраўніцтва ў курсе праблем гэтых людзей, і сёе-тое ўжо зроблена. Па-першае, малако ў жыхароў вёскі ўжо прымаюць, аднак робіцца гэта пад кантролем санстанцыі. Каб выправіць «радыяцыйны фон» рагуль, усе яны на зіму забяспечваюцца «чыстым» сенам. Вырашылі праблему і са здачай кароў на мяса — скупляць іх будзе мясцовая гаспадарка (разлік на працягу месяца) ці абменьваць на цельны маладняк.

Бяда Марыі Крышны аказалася больш празаічнай. Саўгас выдзеліў участак зямлі. Яе сям'я 20 сотак засеяла буракамі. Калі гаспадарка праводзіла апрацоўку морквы, што расла побач, усе буракі загінулі. Пайшла да кіраўніцтва саўгаса — сказалі падавай у суд. Экспертыза пацвердзіла, што буракі загінулі ад хімікатаў. Прызнаць прызналі, але нічога не змянілася. Карміць хатнюю жывёлу сям'і саўгасніцы няма чым. Дапамог жанчыне, а калі быць дакладным — аднавіў справядлівасць, начальнік упраўлення сельскай гаспадаркі і харчавання Лунінецкага райвыканкама Васіль Ермаковіч. Дырэктару саўгаса было прапанавана на працягу тыдня вярнуць сярэдні ўраджай караняплодаў па гаспадарцы з разліку 20 сотак. Сапраўды, калі вінаваты аграном — нешта не так разлічыў — няхай ён і нясе адказнасць. Радавыя саўгаснікі цярпець ад гэтага не павінны.

Пытанне, якое ўзнялі на сустрэчы «выязной прыёмнай» «Звязды» ў вёсцы Вялікія Чучавічы яе жыхары, аказалася актуальным для многіх прыватных гаспадарак раёна. З-за праліўных дажджоў загінуў ураджай. Як у такой сітуацыі перазімаваць, дзе ўзяць насенне на наступны год?

Як паведамілі спецыялісты, на Брэсцкую вобласць ужо выдаткавана 78 мільярдаў рублёў кампенсацыі. Колькі прыйдзе ў Лунінецкі раён — невядома. Паводле папярэдніх даных, у раёне ад паводкі пацярпелі 11 тысяч сем'яў. Каму аказваць матэрыяльную дапамогу і ў якім памеры, будуць вырашаць спецыяльныя камісіі, што ствараюцца пры сельсаветах. Хутчэй за ўсё, дапамога будзе аказвацца сельгаспрадукцыяй.

ЛОБЧА. ЛАБЧАНЕ. «ЛАБЧАНКА»

Чалавеку, які вырас і нарадзіўся недалёка ад сталіцы, як, напрыклад, аўтарка гэтых радкоў, на Палессі ўсё здаецца экзотыкай. Мова, побыт, звычаі... Мне ж падчас камандзіроўкі па Лунінеччыне наогул пашчасціла трапіць у вёску, якая нават для саміх палешукоў у нечым экзатычная. І мова ў Лобчы свая, «лабэцкая», так нідзе, нават у суседніх паселішчах, не гавораць, і самі лабчане — людзі цікавыя, колькі пра іх па наваколлі баек ды гісторый ходзіць — і габравец, і аўцюковец пазайздросцяць. Вось хаця б гэта, нявыдуманая, пра тое, чаму лабчан «совамі» клічуць (сапраўды клічуць, сама чула). Зусім не таму, што па начах не спяць. Усё было прасцей і весялей...

«Ішлы раз хлопцы з болота. І грязь топталы посталом, нэ чоботам. Сіна накосілы і пташку ну таку ж хорошу зловілы. В лозі сэдзіла, прама ў душу глэдзіла. Сама лохмата, а вочы лупаты — страшна в рукі взяты. А хочацца ж і другім показаты. От і взялы за крыла, шчоб нэ вкусыла. І самы ішлы бродкамы, а тую сову за крылы велы кладкамы... А назустрыч — о, люды з чужога сэла. Кажуць: «Э, а чаго гэто ў вас у такой пошанэ сова?» У лобчан моіх абсмэялы. І з тых пор нас совамы прозвалы...»

А калі вы, па недасведчанасці сваёй, праязджаючы праз Лобчу на возе, нагамі памахаеце, то вяскоўцы вельмі на вас пакрыўдзяцца, могуць нават кухталёў надаваць...

«Нэколы і ў нас у Лобчы цэркаў стаяла. Самы люды збудовалы — своімы рукамы, за свої грошы. І одэжу бацюшку справілы хорошу. Праўда, навзруст, вэліковату, а бацюшка аказаўся куды, маловаты, зато хіжы і зухаваты. Пэршага дня як правіты ў цэркві почаў, то й людэй вучыты стаў. «Шчоб усэ поўтаралы за мною, оно махну головою». А люды і рады навучыцца добрэ богу молыцца. Бацюшка кадылом замахаў, «Отчэ наш» чытаты стаў. А жар з кадыла ў чобот шырокі папаў. Упаў бацюшка до долу, задраў ногі ўгору, стаў нагамы махаты, а люды за ім усэ паўтараты. «Иже еси на небеси...» — попадалы до долу всі. Да нэ ну мужыкі, а й жонкі. Ці то правда була, ці мана? Бо і цэркві тоей вжэ нэма. А всі ж кажуць про нас, шчо як праз сэло чужыя проезжаюць люды, ногамы помахаюць, то лобчанэ бяруць іх за груды, всім сэлом догоняюць...»

Я б магла вам яшчэ расказаць, як у Лобчы парсюка токам забівалі і што з гэтага выйшла, як дзеда Тамаша паміналі, як лабчане і іхнія суседзі, луняне, адзін з аднаго кпяць... Карацей, быў бы ў Лобчы свой Уладзімір Ліпскі — загрымела б аб ёй слава, як і пра Аўцюкі.

Праўда, чаго гэта я пішу «быў бы»? Ёсць у Лобчы свой чалавек, які ўжо зараз мог бы кніжку з «лабэцкімі» гісторыямі ды на «лабэцкай» мове выдаць. Вы ж не падумайце, што за два дні я так тую мову асвоіла, што мясцовыя байкі, з якіх пачынала матэрыял, нават зарыфмаваць змагла. Тут усёй і заслугі маёй, што праслухала ў Мінску касету ды перапісала з яе асцярожна, баючыся ўпусціць хоць адзін гук з той дзіўнай гаворкі. А расказала мне тыя гісторыі ў Лобчы аўтарка зарыфмаваных варыянтаў Настасся Якавец.

Калі сказала Настассі Іванаўне па тэлефоне, што хачу сустрэцца з ёй, пагаварыць, пачула ў адказ пытанне: «А можна, я не адна прыйду?» Яна і праўда прыйшла не адна: у клубе, куды мы прыехалі ўжо надвячоркам, нас чакала ўся «Лабчанка», фальклорны гурт, якім Настасся Якавец кіруе. Кабеты і дзяўчаты ў стракатых палескіх уборах, некалькі маладых хлопцаў, што сціпла стаялі крыху збоку. Сама гаспадыня, гаваркая рухавая жанчына, патлумачыла: «Як жа я без іх? Калі б не «Лабчанка», то й мяне б такой, якая ёсць, не было б...»

Амаль пятнаццаць гадоў таму ў Лобчы мясцовыя функцыянеры ад культуры паспрабавалі для ўдзелу ў раённым аглядзе самадзейнасці сабраць «інтэлігентны» хор. Трапіла ў той хор і Настасся Іванаўна: голас Бог даў, дый працавала на станцыі, не ў калгасе. Песні на агляд павінны былі быць, вядома ж, патрыятычныя, пра партыю і Радзіму. А на вуліцах па вечарах зусім іншыя песні мясцовыя жанкі спявалі: прыгожыя, лірычныя, на сваёй мове... «Вось і сабраліся мы сем чалавек, — успамінае Настасся Іванаўна, — і сталі ў мяне дома спяваць-рэпеціраваць. А потым паехалі на агляд асобна, паказалі ім «Удовушку» — і абышлі нашых «інтэлігентаў», грамату нават атрымалі...»

І стала «Лабчанка» вядомай. Папрыходзілі ў калектыў яшчэ людзі, і старэйшыя, і маладзейшыя. Успаміналі мясцовыя песні, абрады. Пачалі «Лабчанку» на канцэрты запрашаць. І тут убачыла Настасся Іванаўна, што на адных песнях канцэрт не ўтрымаеш, трэба ж нешта і гаварыць. Літаратуры ніякай не было, а калі б і была — навошта браць чужое, калі свайго хапае? Паспрабавала адну гісторыю з лабчанскага жыцця напісаць — спадабалася людзям. Потым яшчэ, яшчэ — тых нявыдуманых гісторый і бацька яе, і мясцовыя бабкі незлічоную колькасць ведаюць, дый сёння жыццё ў вёсцы не стаіць на месцы, толькі заўважай усё ды дзесь у памяці занатоўвай, каб пасля ў вершаваныя радкі перавесці. Чаму рыфмаваць пачала? Ніколі раней вершаў пісаць не спрабавала, неяк само сабой атрымалася. А можа, таму, што мова тут пявучая, сама на рыфму просіцца?

Лабчане, пазнаючы сябе ў тых байках (а Настасся Іванаўна, бывае, і прозвішчы называе), рэдка крыўдзяцца, часцей смяюцца разам з усімі. «А як аднойчы на канцэрце чытала са сцэны сваё «Галашэнне па п'яніцы», то нейкі не зусім цвярозы мужык падышоў да самай сцэны дый галасіць разам са мной. Толькі я іранічна галашу, жартаўліва, а ў яго сапраўдныя слёзы, як боб, коцяцца», — на маё пытанне, як успрымаюць немясцовыя гледачы выступленні «Лабчанкі», адказала Настасся Іванаўна.

А яшчэ жанчына піша песні. Дакладней, тэксты песень. Бярэцца які-небудзь папулярны народны матыў (напрыклад, «У саду гуляла») — пасядзіць Настасся Іванаўна колькі вечароў над паперай — глядзіш, і песня быццам бы тая, ды не тая. Мелодыя знаёмая, а тэкст зусім іншы. Вядома ж, на іхняй, «лабэцкай» мове.

Але гэта зусім не значыць, што ў Лобчы сваіх, спрадвечных песень не хапае. Не раз прыязджалі сюды тэлевізіёншчыкі з Мінска, запісвалі ад «Лабчанкі» для перадачы «Запрашаем на вячоркі» і «запоіны» і «вяселле», і «талаку». **«Раней людзі пра Лобчу толькі і ведалі, што сена ў нас багата (тэле-** і кінааператары чамусьці вельмі ўпадабалі мясцовыя стагі, заўсёды, здымаючы палескія краявіды, сюды прыязджалі. — **А. Л.**), а цяпер вось і нас, людзей, паказваць пачалі», — жартуюць кабеты...

А ім тыя абрады паказаць — зусім не цяжка. Не трэба нешта ўспамінаць, з бабуліных куфэркаў выцягваць. Усё гэта ў Лобчы яшчэ ёсць, тое, што, спрадвеку бачанае і чутае, у многіх мясцінах ужо — напаўзабытае мінулае. А ў Лобчы — свой каляндар, якога прытрымліваюцца ўсе — і старыя, і малыя...

Адразу пасля Вялікадня — «Зравцэм». Маладуха, якая нядаўна нарадзіла дзіця, абавязкова ідзе ў гэты дзень да кабеты, якая гэта дзіця «бабіла», нясе ёй падарунак. Тая бяжыць клікаць суседзяў, збірае на стол... «Не столькі той гарэлкі, колькі песень, прыказак...»

А на другі дзень Тройцы («Труйцы») у Лобчы «водзяць кусту». Жанчыны плятуць вянок з кляновых галінак і робяць «кустай» самую прыкідзістую ды языкастую дзяўчыну. Водзяць яе па вёсцы, заходзяць на падворкі. Вядома ж, не моўчкі, з песнямі, прыказкамі, якіх на гэты выпадак — мноства. Кожны гаспадар чакае, калі ж зойдуць да яго, бо «каго куста мынае, то той хозяін у тым году ўрожаю нэ мае».

А пасля — Купалле. Моладзь вогнішчы кладзе, вянкі пускае, а старэйшыя кабеты «зелля» збіраюць, бо ў гэтую ноч травы найбольшую сілу ад зямлі і неба бяруць.

Пасля Пятра — зажынкі. І хоць жнуць у калгасе камбайны, выходзяць жанчыны на поле з сярпамі, «зажынаюць» першы сноп і —

на стол старшыні: «Ставім сноп на сто коп». І гучаць над вёскай песні. Працяжныя, больш падобныя на галашэнне, якія яшчэ прабабкі, сагнуўшыся над вузенькай палоскай, спявалі...

А пасля Пакрова абавязкова нехта з вяскоўцаў, хто па нейкай прычыне не паспеў управіцца з гаспадаркай, збірае талаку. Зноў — весела, зноў — людна, зноў — песні...

17 снежня ў Лобчы выхадны дзень. Бо — Варвара, прастольнае свята вёскі (на Лунінеччыне кожнае паселішча здаўна мае сваё асобнае прастольнае свята). «От вы прыязджайце да нас на Варвару. Многа новага пачуеце і ўбачыце», — запрасілі мяне лабчане.

А ў сакавіку ідуць дзяўчаты і маладзіцы гукаць Вясну. І зноў гу-

… БАЛОТ
…КАЙ ЗЯМЛІ

… «ЗВЯЗДЫ»

…сці. Плошча — 2,8 тысяч кв. км. Насельніцтва — 82,9 тысячы …нінец (24,9 тысячы чалавек).
…ердзь, Цна, Бобрык 1-шы і інш. Возера Белае. 42 працэнты …спрацоўваецца адно з самых буйных у Еўропе радовішчаў

…сфарміраваны 14.08.1979 года. На 1 студзеня 1998 года … Дзейнічаюць 2 ПТВ, 28 сярэдніх, 14 базавых, 3 пачатковыя …цэй. Налічваецца 40 сельскіх клубаў і дамоў культуры, каля …бальніц, лячэбных амбулаторый і ФАПаў. Дзейнічаюць 37

…УЖО НЯМА ЧЫМ, ХУТКА …ЗАСТАНЕЦЦА — КАГО?

…з буйнейшых у галіне здабычы граніту на тэрыторыі былога Саюза. Заробкі нядрэнныя. Дзяўчаты і юнакі звычайна едуць вучыцца не толькі ў Лунінец, дзе такіх магчымасцяў няшмат, а і ў Салігорск, Пінск, Слуцк, Светлагорск... Слава апошняга як сталіцы наркаманаў добра вядома многім. Завезлі гэтую атруту і ў Мікашэвічы. Спахапіліся, калі некалькі гадоў таму ад передазіроўкі памёр адзін з мясцовых жыхароў, але было ўжо позна. Толькі на ўліку стаіць дзесятак злосных наркаманаў. А практыка паказвае, што іх рэальная колькасць большая, як мінімум, у 10 разоў. З нядаўняга часу да макавай саломкі, якую звычайна гатавалі дзесьці ў гаражах, дадалася «траўка» (гашыш, марыхуана). Ужываюць наркотыкі звычайна дзесьці і падлеткі 14—18 гадоў. Афіцыйна выпадкаў інфіцыравання ВІЧ у Мікашэвічах не зарэгістравана. Але гэта — афіцыйна. Наўрад ці аматары гэтага зелля, а тым больш адпетыя наркаманы, імкнуцца лішні раз трапіць на прыём да ўрача, хоць бы і ананімна.

Абмеркаваць сітуацыю, якая склалася з аховай здароўя ў раёне, давялося з намеснікам галоўнага ўрача ТМА па медыцынскаму абслугоўванню насельніцтва Валерыем Кулагам.

— Колькасць захворванняў, прынамсі ў дзяцей, у нашым рэгіёне павялічваецца з году ў год. Калі агульная захворваемасць сярод дзяцей у 1985 годзе складала 395 выпадкаў на тысячу чалавек, то ў мінулым годзе гэта лічба склала ўжо 1484 выпадкі. Лідзіруюць хваробы органаў дыхання. З 1990 года 29 хлопчыкаў і дзяўчынак захварэлі на рак шчытападобнай залозы. Усе яны нарадзіліся да 1986 года (год аварыі на ЧАЭС). На сённяшні дзень яны прааперыраваны, ніхто не памёр. Усім ім устаноўлена інваліднасць. Назіраюцца гэтыя дзеці ў Мінску. У раёне выйшлі са строю апараты ультрагукавога даследавання. Вычарпаў свае магчымасці і камп'ютэр, у які заносіліся даныя абследавання насельніцтва. Грошай на набыццё новага абсталявання няма.

Аздараўліваюцца дзеці рэгулярна. Хлопчыкі і дзяўчынкі з зоны з перыядычным кантролем вывозяцца адзін раз у год, з зоны з правам свабоднага адсялення — два разы на год. Трапляюць дзеткі і ў Германію, Ірландыю, аднак апошнім часам часцей аздараўліваюцца на тэрыторыі Беларусі — базы Брэста і Баранавіч.

Фінансаванне медыцыны недастатковае, асабліва калі ўлічыць, што рэгіён забруджаны. У суседніх «чыстых» Ганцавічах на тысячу жыхароў летась прыйшлося каля мільярда рублёў, у нас — 0,7 мільярда. З-за недахвату сродкаў не завершана будаўніцтва новай раённай бальніцы, бальніцы ў вёсцы Лахва. А яны нам так патрэбны...

Сапраўды, вялікая праблема ў раёне з медыцынскімі кадрамі. З 210,5 стаўкі ўрачоў па штатнаму раскладу занята толькі 184,5. Прычым фізічных асоб усяго 130. Для параўнання: у Гродзенскай вобласці на 100 пасад прыпадае практычна 100 урачоў. Мы імкнёмся зацікаўліваць медыкаў хаця б тым жа жыллём. Ніхто з урачоў на прыватных кватэрах не жыве. У некаторых вёсках спецыялістам адразу даюць кватэры. У тых жа Чучавічах чакае чатырохпакаёвая незалежна ад саставу сям'і...

Пакуль нам удаецца ўтрымліваць ахову здароўя на плаву, аднак без падтрымкі зверху нам не абысціся.

Сяргей ПРОТАС.

…чыць над вёскай песня.

А там, глядзіш, і Вялікдзень скора. Новы каляндар пачынаць трэба...

«Хораша жывуць, — падумае нехта. — Толькі й робяць, што святкуюць ды спяваюць...» А вы паглядзіце на іхнія рукі, адкажу я. На прыгажэнных вышытых фартухах — вузлаватыя, парэпаныя ад штодзённай вясковай працы пальцы. А твары добрыя, усмешлівыя, і галасы такія, што і заплакаць, і засмяяцца прымусяць. А рукі тыя ой балючыя, а ногі, паколатыя пожняй, яшчэ не пазагойваліся...

Зрэшты, яны не скардзяцца. «От цяпер кажуць: цяжко жыты. Ды яно ўсягды цяжко. Ніколы лёгко нэ було. А жылы ж люды. І спявалы. Чы ж мы горшыя?»

І жывуць. І спяваюць. (Ды як спяваюць — пра тое асобна пісаць трэба.) На «соваў», праўда, з падачы Настассі Іванаўны, асабліва не крыўдзяцца: «Як на мэнэ скажуць «сова», моя нэ боліць голова. І нэ злюся я ні на кого. То ж хорошая пташка, яй богу...» Дый нагамі, праз Лобчу едучы, мала хто махае — усё больш на аўто ездзяць. «А колы і помахае — дзе ж ты ту машыну дагоніш», — смяюцца вяскоўцы.

Але яны ведаюць гэта. Помняць пра гэта. І галоўнае — жывуць гэтым.

...Можа, таму я адразу вырашыла, што яшчэ прыеду ў Лобчу. На Варвару. Не сёлета, дык праз год. Калі, вядома, дарогу снегам не занясе.

Алена ЛЯЎКОВІЧ.

ВЫЯЗНАЯ ПРЫЁМНАЯ

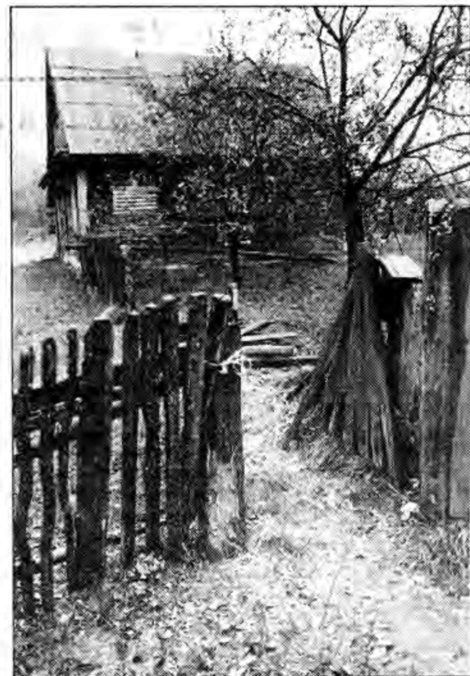

У АСПЕКЦЕ РАДЫЕНУКЛІДАЎ І АСАБІСТЫХ ПРАБЛЕМ

73.000 жыхароў Лунінецкага раёна пражываюць на тэрыторыі, якая забруджана радыеактыўнымі рэчывамі, занесенымі сюды ў выніку катастрофы на Чарнобыльскай АЭС. Жыхары 26 вёсак і хутароў атрымалі афіцыйнае права на адсяленне ў чыстыя мясціны.

Такія лічбы назваў мне Віктар Грышкевіч — спецыяліст аддзела надзвычайных сітуацый і абароны насельніцтва ад наступстваў катастрофы на ЧАЭС. У райвыканкаме гэты аддзел прадстаўлены ў самым мінімальным выглядзе — усяго адзін чалавек, хаця па штатнаму раскладу патрэбна больш, працы тут хопіць нават на невялікі калектыў: «чарнобыльскія пытанні» — адны з самых набалелых у любым населеным пункце раёна.

Разам з Віктарам Грышкевічам мы дабраліся да адной з вёсак, якія амаль што страцілі ўсё сваё насельніцтва пасля пачатку адсялення.

— Не ўсе згадзіліся пераязджаць, — тлумачыць мой спадарожнік, — некаторыя старыя махнулі рукой на ўсе абяцанні, на небяспеку заставацца тут, на ўзніклыя складанасці ў забруджанай вёсцы з забеспячэннем прадуктамі і засталіся дажываць свой век у роднай хаце.

Заходзім у адну з такіх. Гаспадыня яе — пенсіянерка Соф'я Мікалаеўна Міхасюк на падворку мае карову, гусей, свіней. Гадаваць такую плойму скаціны ёсць для каго — два сыны і дзве дачкі жывуць у іншых вёсках раёна са сваімі сем'ямі. Наязджаюць дапамагаць маці — балазе, у кожнай сям'і ёсць аўтамашына. А калі і не бачацца, то не надта хвалююцца: і ў Соф'і Мікалаеўны, і ва ўсіх яе дзяцей ёсць хатнія тэлефоны. Быццам бы і ўсё добра, але ўсё ж такі, даведаўшыся пра такую сітуацыю, асабіста мне стала неяк не па сабе.

Сітуацыя вельмі звычайная для такіх пакінутых вёсак. Безумоўна, лепей жыць там, дзе перасяленцаў чакаюць прыгожыя катэджы, забяспечаныя газам, ацяпленнем, дзе побач працуюць лазня, пральня, дзе пабудавана вялікая школа, паліклініка. Менавіта так выглядае вёска Дубаўка.

Чакаюць катэджы, але не ўсіх... Па распрацаванаму раней праекту вёска Дубаўка павінна была прыняць 300 сем'яў. Але замест гэтай колькасці пабудавалі толькі 119 кватэр. Школу здалі без спартыўных пляцовак, басейна, аранжарэі — таксама з-за недахвату фінансаў на будаўніцтва. Прыгожа было на генплане, але жыццё ўнесла свае жорсткія карэктывы. Пабудаваную частку вялікага пасёлка абслугоўвае спецыяльны ўчастак камунальнай службы раёна — клопатаў хапае, бо вяскоўцы атрымалі тут сапраўдны гарадскі камфорт жылля, не згубіўшы выгод сельскіх у выглядзе агародаў.

Як жывецца тым, хто і сёння застаецца ў забруджаных вёсках раёна? На гэтае пытанне, безумоўна, можна пачуць самыя розныя адказы. Але, відаць, ніхто не будзе адмаўляць тое, што работа па абароне такіх жыхароў вядзецца паўсюдна. Ва ўсіх крамах, напрыклад, пакупнікам могуць прад'явіць тавара-транспартныя накладныя, дзе ёсць адзнака аб праверцы прадуктаў наконт утрымання ў іх радыеактыўнага «бруду». У тых жа магазінах прадаўцы валодаюць інфармацыяй, якія прадукты садзейнічаюць вываду радыенуклідаў і павышаюць стойкасць арганізма да хранічнага ўнутранага апраменьвання. У раёне плённа працуе механізаваны спецатрад, які здымае верхні слой грунту і засыпае на яго месца незабруджаную глебу. Тут створаны пляцоўкі, дзе захоўваюцца адходы дэзактывацыі. Даўно ўжо завершаны работы па замене дахаў жылых памяшканняў, якія «фанілі» мацней за іншыя месцы пабудоў.

А каб вы, паважаныя чытачы, яшчэ больш яскрава ўявілі сабе мясцовае жыццё ў аспекце чарнобыльскіх праблем, паведамлю такі факт: сёння толькі адзін калгас Лунінецкага раёна мае незабруджаныя палеткі і вёскі.

Яўген ПЯСЕЦКІ.

НА ЗДЫМКАХ:

у вёсцы Добрая Воля, дзе амаль усе жыхары пакінулі забруджаныя мясціны. Сярод тых, хто застаўся, — вартаўнік Надзея ГОПТА, яна адзіная мае тут і грамадска карысны занятак — робіць рэгулярныя абходы пакінутай вёскі;

у аддзеле надзвычайных сітуацый і абароны насельніцтва ад наступстваў катастрофы на ЧАЭС амаль штодзень выдаюць даведкі, пасведчанні тым, хто пражывае ў забруджаных вёсках;

новая школа ў вёсцы перасяленцаў Дубаўка;

супрацоўніца новай паліклінікі ў Дубаўцы Раіса ЦОНІК сцвярджае: у распараджэнні вясковых медыкаў сучаснае і эфектыўнае абсталяванне.

КІРМАШ

ШТОТЫДНЁВЫ РЭКЛАМНЫ ВЫПУСК

№ 39 (157)

КУПЛЮ

● Старыя фотаапараты, аб'ектывы, мікраскоп, вайсковую форму (да 1958 г.), значкі.

Тэл. 253-24-41.

● Трактар «МТЗ-80, 82»; бульбакапалку двухрадковую.

Тэл. у Стоўбцах 4-85-23.

● Транспарцёр да польскай прычапной бульбакапалкі і вядучыя зорачкі, можна б/к.

Тэл. у г. Узда 4-24-58.

● Трактар «МТЗ» або «Т-40» да 1000 у. а.; бульбасаджалку з каўшова-цапной падачай, нядорага.

Тэл. у г. Узда 4-24-58.

● Дом, нядорага, недалёка ад Дзяржынска.

Звяртацца: Мінск-107, да запатрабавання, пашпарт № МС ОО69462.

РОЗНАЕ

● Мяняю дом цагляна-блочны (9х11) з двума панельна-блочнымі г/пабудовамі (6х8 кожная), гаражом на аўтамабіль альбо на трактар, ці прадам — 2200 у. а.

Тэл. у Шаркаўшчыне 2-10-34.

● Мяняю 4 тамы В. Быкава і 4 тамы А. Адамовіча рускамоўныя на беларускамоўныя.

Тэл. 244-00-63.

● Прадам ці памяняю на л/а дом у в. Нарач (3 км ад возера).

Тэл. у Мядзелі 4-63-03, пасля 18.00.

● Прадаюцца цыбуліны гладыёлусаў.

Звяртацца: 223740, Салігорскі раён, п/а Махнавічы, Рудзеню Мікалаю.

● Прадам або абмяняю жылы дом (8 км ад г. Беразіно), маецца водаправод, каналізацыя, лазня, г/пабудовы, 15 сотак участак на дом у Лунінецкім раёне.

Тэл. у Беразіно 5-82-69.

Выказваю шчырую падзяку медсястры Лагойскай бальніцы Але Уладзіміраўне КРАСОЎСКАЙ за яе прафесійнае майстэрства, дабрату і ласку, з якой яна адносіцца да хворых.

З павагай Атрашкевіч М. М.

Віншаванні з Днём настаўніка

*Ад усёй душы віншуем з Днём настаўніка **Антаніну Аляксееўну КАСІМОЎСКУЮ, Лідзію Мікалаеўну КАРАМАЗАВУ, Людмілу Віктараўну ПАЗНЯКОВУ**. Здароўя вам, шчасця, поспехаў у жыцці і працы.*

Родныя, сябры, г. Мінск.

*Віншуем са святам настаўніцу школы № 211 г. Мінска **Людмілу Паўлаўну ФІЛІПЕНЮ**. Жадаем моцнага здароўя, поспехаў у працы з маленькімі дзецьмі, сямейнага дабрабыту.*

Бацькі, дзеці.

*Любімую матулю **Рэгіну Сямёнаўну ІЎЧЫК** віншую з прафесійным святам – Днём настаўніка. Няхай жыццё дорыць табе толькі шчаслівыя дні.*

Дачка Алена, г. Віцебск.

ПРАДАЕЦЦА

❑ «ВАЗ-2103» 1978 г. в., 95 тыс. км, у выдатным стане 1500 у. а.

Тэл. 278-27-40.

❑ Матацыкл «Днепр-10», прабег 60 тыс. км, танна; крылы і тэнт да «УАЗ».

Звяртацца: 223712, в. Чыжэвічы, пас. Шахцёрскі, 13 Салігорскага раёна, Цесавец.

❑ Палова новага цаглянага дома, уваход асобны, гараж.

Тэл. у Вілейцы 5-41-53, увечары.

❑ «ВАЗ-21033» 1983 г. в., чырвоны — 1500 у. а.

Тэл. (8-255) 2-36-20.

❑ «VW-Джэта-1» 1983 г. в., 1,6 л, бензін, люк, у выдатным стане — 2550 у. а.

Тэл. у Вілейцы 7-64-47.

❑ «ВАЗ-21058» 1987 г. в. у выдатным стане, бэжавы, прабег 95 тыс. км — 2100 у. а.

Тэл. (8-017) 213-67-30, у Нясвіжскім раёне — 5-76-16.

❑ ТБ-антэны (НТБ, «Культура», 8 канал) са 100-1000 кратным сілкаваннем.

Тэл. у Мінску 224-69-42.

❑ Дом 7х9, г/пабудовы, газ, вада, участак 14 сотак у Баранавічах, ці мяняю на кватэру ў Мінску.

Тэл.: 270-56-56, 272-36-60.

❑ Дом з усімі выгодамі, цэнтральнае ацяпленне ў Лепельскім раёне.

Тэл. у Вілейцы 5-22-90.

❑ Дом у г. Валожыне, тэлефон, гараж, хлеў, участак 6 сотак, мэбля.

Тэл. у Слуцку 4-20-57.

❑ Дом з г/пабудовамі ў в. Чачэвічы Быхаўскага раёна.

Тэл. у Магілёве 32-16-01.

❑ Рабочая кабыла (узрост 7 гадоў) у Пастаўскім раёне.

Тэл. (8-02155) 3-73-38.

❑ Дом драўляны, маецца водаправод, г/пабудовы, агарод 16 сотак у г. п. Шуміліна Віцебскай вобл. — 2000 у.а.

Звяртацца: 211190, г.п. Шуміліна, вул. Мясцедава, 15.

❑ Дом з г/пабудовамі ў в. Клідзяняты Смаргонскага раёна, побач лес, рака.

Тэл. (8-02157) 2-86-93.

❑ Карова цельная, 4 гады ў в. Мігдалавічы Дзяржынскага раёна.

Тэл. у Мінску 271-22-67.

❑ Дом з г/пабудовамі, участак 40 сотак у в. Навасёлкі (па ходу электрычкі), цана па дамоўленасці, магчымы абмен.

Тэл. у Маладзечне 3-46-10.

❑ Дом, маецца хлеў, лазня, агарод у в. Ст. Саколіна (10 км ад Талачына).

Тэл. у г. Сяяно (8-02135) 2-26-11.

❑ Конь, узрост 7 гадоў; «Форд-Сіера» 1987 г.в., дызель, 2,3 л, растаможаны.

Тэл. у Вілейскім раёне 6-54-57.

❑ Дом з г/пабудовамі, участак 40 сотак, сад, лазня, калодзеж, пчальнік, паравое ацяпленне. Тэл. у Асіповічах 3-75-40.

❑ Дом 8х14 у Салігорскім раёне.

Тэл. (8-01647) 2-01-61, Аляксандр.

❑ Зруб 2-паверхавы арыгінальнай канструкцыі 8х10, са сталяркай, танна.

Тэл. у Стоўбцах 4-74-92.

❑ Дакументы на матор да аўтамабіля «Мерседэс».

Тэл. у Івацэвічах 3-25-10.

❑ «ВАЗ-2102» 1976 г. в., т/а ў 2000 г., у добрым стане — 1100 у.а.

Тэл. у Жлобіне 2-12-96.

❑ «Масквіч-2138» 1980 г. в., патрэбен рамонт, ці на з/часткі — цана па дамоўленасці.

Тэл. у Клецкім раёне 4-42-74.

❑ Трактар «Т-40» — 2100 у. а.; прычэп — 550 у. а.; плугі — 450 у. а.; культыватар — 350 у. а., бульбакапалка — 550 у. а. у Нясвіжскім раёне.

Тэл. (8-270) 5-83-07.

❑ «ВАЗ-2101» 1972 г. в., капрамонт рухавіка 1998 г., патрабуецца рамонт кузава — 700 у. а.

Тэл. у Мядзельскім раёне 4-22-26.

❑ «ВАЗ-2101» 1980 г. в., рухавік 2105 (патрэбен рамонт кузава), маецца фаркоп, жалеза, фарба — танна.

Тэл. (8-017) 213-30-20.

❑ Швейная нажная машына «Орша», б/к — 65 у. а., пыласос «Ветрык» б/к — 30 у. а.

Звяртацца: 220085, г. Мінск, пр-т Ракасоўскага, д. 87, к. 91.

❑ «VW-Гольф» 1983 г. в., Т-дызель, белы, растаможаны, зняты з уліку.

Тэл. у Калінкавіцкім раёне 6-33-08, пасля 19.

❑ Дом з г/пабудовамі ў в. Пячонкі Мядзельскага р-на.

Тэл. у Паставах 2-66-77, з 17.00.

❑ Помнік гранітны, габро, чорны.

Тэл. у Капылі 5-46-10.

❑ Адборная бульба, 2 тоны, нядорага.

Тэл. у Стоўбцах 4-74-60.

❑ Трактар «Т-25 А», дача і металічны гараж, зруб для лазні 5х5 (лес не падсочаны).

Тэл. у г. Жодзіна: 2-20-97, 2-56-80.

❑ Рухавік Д-240, матацыкл мінскі 1993 г. в.

Тэл. у Стоўбцах 4-85-23.

❑ Шкуры авечыя, нявырабленыя, рогі лася.

Тэл. у Стоўбцах 4-84-85.

❑ Цагляны дом з г/пабудовамі і ўчасткам у в. Раманаўшчына Мядзельскага раёна.

Тэл. 3-82-63.

❑ Дом з вялікім прысядзібным участкам, можна пад дачу, офіс у г. п. Шаркаўшчына, вул. Заречная, 8.

Тэл. 2-16-60.

❑ «ВАЗ-21093» 1995 г. в., блакітны металік, прабег 39000 км, экспартны варыянт, растаможаны — 5150 у. а.

Тэл. у Астравецкім раёне 2-27-51.

❑ «ЗІЛ-45021» 1987 г. в., самазвал, нядорага.

Тэл. у Карэлічах 2-37-40.

❑ Дом у в. Сава (13 км ад г. Горкі), маецца тэлефон, лазня, г/пабудовы, сад, участак.

Тэл. у Горацкім раёне 4-55-53.

❑ «ВАЗ-2102» 1975 г. в. у выдатным стане — 1200 у. а.; з/ч да матацыкла «К-750».

Тэл. у Навагрудку 2-04-76.

❑ «ВАЗ-21063» 1988 г. в., зялёны, фаркоп, адзін гаспадар, добры стан.

Тэл. у Беразіно 5-46-18.

❑ Лес неапілаваны на зруб 9х7, дошкі 25 мм, кроквы.

Тэл. у Клецкім раёне 4-37-08.

❑ «Опель-Рэкорд» 1983 г. в., седан, люк, зялёны металік, нерастаможаны, у добрым стане — 1000 у. а.

Тэл. у Ляхавічах 2-21-80.

❑ Рухавік УД-2 у выдатным стане; матацыкл «GZ-350/634» у добрым стане на з/ч — усё нядорага.

Тэл. у г. Узда 4-24-58.

❑ «МАЗ», «МТЗ» б/к.

Тэл. у Мінску 251-06-48.

❑ Кватэра 3-пакаёвая ў Нясвіжы.

Тэл. 4-31-27.

❑ «ВАЗ-2101» 1973 г. в., у добрым стане, нядорага.

Тэл. у Вілейцы: 4-42-65; 4-43-56, пасля 20.00.

❑ Зруб 9х10, танна.

Тэл. у Мядзелі 3-12-49, пасля 18.00.

❑ Добрая карова, 3 гады, жарабка 4 месяцы у в. Заляшаны Клецкага раёна, Царык.

❑ Трактар «МТЗ-80», 4 тыс. у. а., торг.

Тэл. у Стоўбцах 4-85-23.

❑ Палова цаглянага дома ў цэнтры Ружан Брэсцкай вобл., маецца склеп, вада, агарод, танна.

Тэл. у Баранавічах 7-07-00.

❑ «БМВ-324» седан, чырвоны, 1987 г. в., дызель, у выдатным стане.

Тэл. у Паставах 2-57-51.

❑ Палова новага цаглянага дома ў Слоніме (3 пакоі, кухня, газ, вада) маецца хлеў, гараж, зямельны ўчастак.

Тэл. у Слоніме 2-70-47.

❑ Тэрмінова: дзіцячая каляска зімовая і летняя, ложак дзіцячы, дзіцячыя камбінезоны, цёплыя боты і кофты і іншыя рэчы для дзіцяці, усё танна.

Тэл. у Мінску 237-33-40.

ШАНОЎНЫЯ ЧЫТАЧЫ!

Просім аб'явы ў газету «Звязда» дасылаць на беларускай мове. Гэта забяспечыць дакладнасць і хуткасць іх публікацыі.

Асабістае жыццё

Аб. 853. Пазнаёмлюся з дзяўчынай, мне 18 гадоў, па гараскопу «Стралец». Пажадана фота, адкажу ўсім. Аляксандр з Ваўкавыскага раёна.

Аб. 854. Пазнаёмлюся з мужчынам. Аб сабе: 52 гады, удава, маю дваіх дарослых дзяцей, якія жывуць асобна. Матэрыяльна забяспечаная, маю жыллё. Астатнія пры перапісцы (Гомельская вобл.).

Аб. 855. Пазнаёмлюся з жанчынай для сумеснага жыцця, дзеці не перашкода. Аб сабе: 37 гадоў, 170/77, несудзімы, не пітушчы (Слуцкі раён).

Аб. 856. Іван, 37/184, спартыўнага целаскладу, адукацыя сярэдне-спецыяльная, разведзены, пазнаёміцца з прыстойнай жанчынай, добрай гаспадыняй, забяспечанай жыллём, пажадана з Брэсцкай вобл.

Аб. 857. Аня, 19 гадоў, не п'ю і не куру, люблю слухаць музыку і танцаваць. Пазнаёмлюся з добрым хлопцам да 25 гадоў (Гродзенская вобл.).

Аб. 858. Жанчына, 44/168/65, шукае надзейнага спадарожніка жыцця ва ўзросце 40–50 гадоў. Адкажу на ўсе лісты, згодна на пераезд. Пісаць: 231900, г. Ваўкавыск Гродзенскай вобл., Галоўпаштамт, а/с № 40.

Аб. 859. Пазнаёмлюся з самастойным мужчынам, які мае шчыра ствараць моцную сям'ю. Спадзяюся, што ён заменіць бацьку дзіцяці 8 гадоў. Згодна на пераезд. Аб сабе: 32/165/70. Падрабязнасці пры перапісцы.

Аб. 860. Пазнаёмлюся з жанчынай да 37 гадоў, пажадана з вёскі, калі ёсць дзеці, буду рады, згодзен на пераезд. Аб сабе: Валерый, 40/178/81.

Аб. 861. Пазнаёмлюся з мужчынам для стварэння сям'і. Аб сабе: 42/157/75, Стралец, жыллём забяспечана. Тым, хто злоўжывае алкаголем, не пісаць (Гомельская вобл.).

Аб. 862. Пазнаёмлюся з мужчынам ад 33 да 43 гадоў. Аб сабе: Шалі, 166/53, г. Мінск.

P. S. Аб. 802, адгукніцеся, прышліце ліст на адрас «Асабістага жыцця».

ВІНШАВАННІ

*Сардэчна віншуем з 60-годдзем дарагога бацьку **Васіля Маркавіча САЛАЎЯ** (в. Хустнае). Жадаем здароўя і бадзёрасці на доўгія гады, шчасця, радасці і дабрабыту.*

Жонка, дзеці, унукі.

*Віншуем з днём нараджэння медсясцёр санаторыя «Сасновы Бор» Івацэвіцкага раёна **Кацярыну Пятроўну ЛЕШЫК і Рэгіну Мечыславаўну ГЛАДКУЮ**. Жадаем здароўя, шчасця, дабрабыту.*

Калектыў санаторыя.

*Віншуем дарагога сына **Аляксандра Анатольевіча КАСКО** з 30-годдзем. Жадаем шчасця, здароўя, дабрабыту.*

Бацькі, г. п. Наваельня.

*У дзень нараджэння надзвычай дарагога і любага нам чалавека — **Наталлі Уладзіміраўны ДЗЕРАВЯНКА** прысвячаем ёй гэтыя пажаданні:*

Са слаўным юбілеем,
мілая Наташа,
Віншуем мы цябе
ад усёй душы.
Ты сонейка ў сямейцы нашай
І сто гадоў табе свяціць і жыць!

Муж, дочкі, радня, г. Мінск.

*Віншуем з 20-годдзем **Таццяну Мікалаеўну ТАЛЯРОНАК**. Жадаем шчасця, здароўя і поспехаў у асабістым жыцці.*

Родныя, в. Слабада Докшыцкага раёна.

*Любую мамачку **Ванду Іванаўну ЗВЯРКО** з в. Сіняўшчына Іўеўскага раёна віншую з днём нараджэння. Жадаю шчасця, здароўя, цяпла, дабрабыту.*

Дачка Наташа, г. Мінск.

*Сардэчна віншуем з 50-годдзем нашу любімую і дарагую мамачку **Ніну Канстанцінаўну КАРНІЛОВІЧ**. Жадаем шчасця, радасці, поспехаў у працы і доўгіх гадоў жыцця.*

Сын і дачка, г. Мінск.

*Шчыра віншуем з 50-годдзем дарагую **Ганну Ільінічну БАРЫСЕВІЧ**. Няхай здароўе, шчасце, жыццёвая мудрасць і дабрабыт будуць вечнымі спадарожнікамі ў тваім жыцці.*

Сям'я Дубовікаў, г. Мінск.

*Віншуем любых маму і тату, **Галіну Якаўлеўну і Валерыя Раманавіча КАПТУРАЎ** з прайшоўшым прафесійным святам — Днём настаўніка. Моцнага здароўя, бадзёрасці, дабрыні і радасці вам на доўгія гады.*

Дочка Аня з мужам, г. Мінск.

*Віншуем дарагога ўнука **Мікалая ДОРАХА** з Мінска. Здароўя, шчасця, поспехаў у працы.*

Дзядуля Канстанцін, в. Маркава.

*Паважаная **Марына Фёдараўна АЛЯШКЕВІЧ** з г. Ліды. Шчыра віншую цябе са святам настаўніка. Жадаю здароўя, шчасця і вялікіх поспехаў у працы.*

З павагай Анатоль Вяродзіч, г. Глуск.

*Віншуем з днём нараджэння любага ўнука і хрэсніка **Дзіму Юр'евіча БАБІЧА** з г. Віцебска. Жадаем яму ўсяго самага найлепшага, радасці, шчасця.*

Дзядуля і бабуля Бабічы, Мікалай, в. Сарокі.

ЗВЯЗДА

Купон для бясплатнай прыватнай аб'явы

Запоўніце разборліва, выражце і вышліце на адрас рэдакцыі 220013, Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10 А.

АБАВЯЗКОВЫЯ звесткі не для друку: ваша прозвішча, адрас, хатні тэлефон.

Тэлефон для даведак 232-31-98.

Увага! Неразборліва запоўненыя купоны не разглядаюцца і не вяртаюцца. Пры віншаванні ўказвайце прозвішча, імя, імя па бацьку таго, каго трэба павіншаваць.

ШУКАЦЬ НОВЫЯ НЕТРАДЫЦЫЙНЫЯ РАШЭННІ

Міністр замежных спраў Беларусі І. АНТАНОВІЧ на 53-й сесіі ААН выступіў з прапановамі па ўдасканаленню дзейнасці гэтай арганізацыі ў XXI стагоддзі

ААН павінна вызначыць далёкасяжныя мэты і кіруючыя прынцыпы міжнароднага супрацоўніцтва ў XXI стагоддзі. Усе імкнуцца да дабрабыту і хочуць мець магчымасць жыць і працаваць у міры і свабодзе. Таму ААН павінна выпрацаваць эфектыўную заканадаўчую, эканамічную і палітычную аснову з тым, каб даць чалавецтву магчымасць рэалізаваць свае законныя памкненні ва ўмовах, намнога больш спрыяльных, чым яны былі ў завяршаючым стагоддзі, адзначыў міністр.

На яго думку, большасць глабальных праблем працягваюць заставацца даволі ўстойлівымі, ім цяжка процістаяць і вырашаць іх на аснове старых падыходаў. Нам трэба шукаць новыя нетрадыцыйныя рашэнні. Рэфарміраванне ААН толькі паспрые гэтаму.

Нашы адносіны да рэформы ААН вызначаны ў пасланні прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнкі генеральнаму сакратару ААН ад 5 верасня 1997 года. Мы павінны забяспечыць, каб пры рэфарміраванні дзейнасці ААН не былі падарваны мэты і прынцыпы Статута ААН і ўшчымлены інтарэсы дзяржаў—членаў і рэгіянальных груп. Рэформы не павінны азначаць дээарганізацыю. Рэформы павінны азначаць сінергізм лепшых дасягненняў ААН ва ўсіх галінах дзейнасці, набытых ёю больш чым за паўвекавы перыяд, — лічыць І. Антановіч.

У сваю чаргу, Рэспубліка Беларусь будзе ўсяляк садзейнічаць павышэнню эфектыўнасці дзейнасці ААН і яе спецустаноў, дасягненню агульнапрымальных дагаворанасцяў па ўсіх глабальных праблемах. У сувязі з гэтым умацаванне сістэмы ААН і рэфарміраванне Савета Бяспекі на аснове справядлівага і збалансаванага прадстаўніцтва рэгіянальных груп маглі б адыграць найбольш карысную ролю. Разам з іншымі ўсходнееўрапейскімі дзяржавамі Беларусь з самага пачатку была актыўным прыхільнікам патрабавання аб выдзяленні гэтай групе дадатковага месца непастаяннага члена ў расшыраным Савеце Бяспекі, — сказаў удзельнікам агульнапалітычнай дыскусіі міністр.

Разам з тым ён закрануў і бягучыя вострыя праблемы, у прыватнасці, эскалацыю напружанасці вакол Югаславіі. Ураду і народу Беларусі складана зразумець, чаму ў некаторых краінах публічна абмяркоўваецца ідэя ваеннага ўдару па суверэннай дзяржаве Югаславіі толькі таму, што яна пажадала вырашыць унутраныя праблемы, няхай і сапраўды складаныя, па-свайму, а не па рэцэптах, навязаных звонку. Мы таксама мяркуем, што настаў час вярнуць Югаславіі яе статус пастаяннага члена ААН. Сама пагроза прымянення сілы можа сур'ёзна падарваць мір і стабільнасць у Еўропе, рэанімаваць старыя аліансы і пагрозы, выклікаць больш недавер, падкрэсліў міністр.

У сваім выступленні ён яшчэ раз нагадаў сусветнай супольнасці пра чарнобыльскую трагедыю беларускага народа. «Мы ўдзячныя за ўсю міжнародную дапамогу, і асаблівасці па аздараўленню дзяцей», заявіў міністр. Але, улічваючы глабальны маштаб і вынікі катастрофы, ён яшчэ раз звярнуўся да краін-донараў, міжнародных і няўрадавых арганізацый з заклікам разгледзець усе магчымасці іх удзелу ў фінансаванні праграмы міжнароднага садзейнічання тэрыторыям, якія пацярпелі ад Чарнобыля.

У ходзе дыскусіі міністр не пагадзіўся з аргументамі аб тым, што ініцыятыва аб стварэнні прасторы, свабоднай ад ядзернай зброі, у Цэнтральнай і Усходняй Еўропе з'яўляецца цяпер заўчаснай для абмеркавання і практычнага ажыццяўлення і можа быць разгледжана толькі ў аддаленай будучыні. Нельга дапусціць, каб знік існуючы дэфакта бяз'ядзерны статус рэгіёна Цэнтральнай і Усходняй Еўропы, — заявіў І. Антановіч.

Ён таксама расказаў аб падрыхтоўцы ў Беларусі да святкавання 50-годдзя Усеагульнай дэкларацыі правоў чалавека.

У нас нямала зроблена для папулярызацыі намаганняў ААН па падтрымцы і абароне правоў чалавека. Перавыдадзены масавым тыражом і распаўсюджаны тэкст Усеагульнай дэкларацыі правоў чалавека. У Нацыянальным сходзе праведзены парламенцкія слуханні па тэматыцы правоў чалавека. Усе пасяджэнні транслiраваліся ў прамым эфіры па Беларускім радыё. Плануюцца і іншыя мерапрыемствы, у т. л. вядзецца падрыхтоўка да стварэння нацыянальнага інстытута Упаўнаважанага па правах чалавека. Усе яны накіраваны, кажучы словамі Статута ААН, на тое, каб «садзейнічаць сацыяльнаму прагрэсу і паляпшэнню ўмоў жыцця пры большай свабодзе», падкрэсліў міністр.

НЕПРЫТОМНАСЦЬ АД ГОЛАДУ МІНСКІМ ШКОЛЬНІКАМ НЕ ПАГРАЖАЕ?

З 1 кастрычніка кожны сталічны школьнік, згодна з рашэннем Мінгарвыканкама, будзе атрымліваць у школьнай сталовай экспрэс-сняданкі на суму 14 тысяч рублёў. Улічваючы той факт, што да гэтага часу грашовая сума, якая выдзялялася дзяржавай дзецям на бясплатнае харчаванне, складала ўсяго 5 тысяч, выходзіць, што школьныя сняданкі «пацяжэлі» адразу амаль утрая.

Як паведаміла «Звяздзе» загадчыца аддзела гігіены дзяцей і падлеткаў МГЦГЭ Валянціна Жыхар, цяпер замест традыцыйных бутэрбродаў і булачак з'явілася магчымасць уключыць у школьнае меню сырнікі, запяканкі, амлеты, сасіскі ў цесце, гарачыя піражкі з начынкай, кампоты, сокі і г.д. І хаця назваць такое харчаванне паўнацэнным усё ж немагчыма (яно з'яўляецца толькі падтрымліваючым), нельга недацэньваць яго значэнне для дзіцячага здароўя.

Менавіта зыходзячы з інтарэсаў аховы здароўя дзяцей гарадскі цэнтр гігіены і эпідэміялогіі настаяў, каб у школах з павышанай вучэбнай нагрузкай (гімназіях, ліцэях і г.д.) вучні абавязкова былі ахоплены гарачым харчаваннем. Паўнацэнны абед абыходзіцца зараз для іх бацькоў прыкладна ў 25 тысяч, а сняданні — у 16-17 тысяч рублёў. Для тых дзяцей, бацькі якіх не здольны плаціць штодня такія грошы (а гэта зараз 10 працэнтаў вучняў), харчаванне поўнасцю аплачваецца дзяржавай. Яшчэ 7-8 працэнтаў аплачваюць толькі 50 працэнтаў кошту харчавання.

Надзея НІКАЛАЕВА.

ПІНСКІЯ ЗАПАЛКІ ГАРАЦЬ ЯРКІМ ПОЛЫМЕМ, ХОЦЬ І БЫВАЮЦЬ НАКЛАДКІ

Пенсіянерка Л. была здзіўлена і абурана, калі выявіла, што запалкі, купленыя ёй, не гараць. Цэлая ўпакоўка — а гэта 10 пачкаў — аказаліся бракам.

Я паліў запалкі са скрыначкі і толькі дзве з іх з цяжкасцю загарэліся. Запалкі ўспыхвалі, але драўніну агонь не кранаў.

Патэлефанаваў у Пінск на запалкавую фабрыку і пачуў, што такога не можа быць. Ехаць туды я не збіраўся, бо далекавата. Ды толькі выпала нагода наведаць горад на Піне.

Запалкавая фабрыка ўжо адзначыла свой 100-гадовы юбілей. Выпускае ў год 410 млн. пачкаў запалак на абсталяванні, якое вывезлі пасля вайны з Германіі. Аўстрыйскія станкі працуюць выдатна на аборотах значна больших, чым вызначана тэхналогіяй. Прадпрыемства рэнтабельнае і 80 працэнтаў прадукцыі адпраўляе на Украіну, а адтуль вязе да сябе асіну.

Наконт браку галоўны інжынер Д. Шэлякевіч сказаў, што такое можа быць толькі ў выключных выпадках.

— Ну, адзін пачак, — сказаў Дзмітрый Максімавіч, — можа праскочыць, а вось каб цэлая ўпакоўка, то такога не бывала.

Вядучы тэхнолаг фабрыкі М. Сулім запаліла некалькі запалак і аб'явіла, што яны не пабывалі ў парафіне.

Справа ў тым, што часам, калі мяняюцца змены, станок, барабан якога ўтыканы запалкамі, як вожык іголкамі, спыняецца, а затым, пры пуску, некалькі радкоў запалак не трапляюць у ёмістасць з парафінам. Агрэхі машыны выпраўляюць работніцы. Вось гэтыя тры радкі запалак адна з работніц і прагледзела. Хаця, як толькі я ні прыглядаўся, так і не здолеў разабрацца, якія запалкі пабывалі ў парафіне, а якія — не.

Пры выпуску соцень мільёнаў пачак запалак накладкі могуць быць. Кіраўніцтва фабрыкі не адмаўляе гэтага і просіць пра выяўленыя факты паведамляць.

Пацярпелай пакупніцы былі перададзены дзве ўпакоўкі запалак — адна юбілейная, з наклейкамі славутых мясцін Пінска. Пенсіянерка засталася дужа задаволенай.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

ЗДАРЭННІ

А ЭФІОПЫ ПАЛЯЦЕЛІ...

Амаль штодня ў крымінальных зводках сустракаецца інфармацыя аб выяўленні фальшывак — пераважна амерыканскіх долараў. «Грашылі» ў асноўным нашы суайчыннікі або госці з краін блізкага замежжа.

І вось, здаецца, упершыню беларускую дзяржаву спрабавалі «надудзь» ледзь не на афіцыйным узроўні. У Мінску ў памяшканні АКБ «Белпрамбудбанк», размешчаным на бульвары Луначарскага, пры пералічэнні грашовай выручкі, якая паступіла ад дзяржаўнай авіякампаніі «Трансавіяэкспарт» выяўлена 56 фальшывых 100-доларавых купюр.

Пры расследаванні было ўстаноўлена, што некалькі дзён таму пры прадстаўленні палiва эфіопскай авіякампаніі «Эфіопіен Эйрлайнз» гэтымі купюрамі расплаціўся грамадзянін Эфіопіі сп. Д., які ў той жа дзень пакінуў межы Рэспублікі Беларусь.

Антон ЗАПОЛЬСКІ.

ДА ЎНУТРАНАГА АДЗІНСТВА ЯШЧЭ ДАЛЁКА

З кастрычніка 1990 года ГДР далучылася да ФРГ і Германія зноў стала адзінай краінай. Гэта дата цяпер штогод адзначаецца немецкім народам як Дзень германскага адзінства.

Калі быць дакладным, то са знікненнем ГДР адбылося дзяржаўнае аб'яднанне Германіі. Што датычыць яднання ўсходніх і заходніх немцаў, то тут аказалася ўсё значна больш складаным, чым гэта спачатку бачылася архітэктарам пабудовы адзінай Германіі. Спадзяванні пераважнай большасці былых ГДРаўцаў на заможнае, сацыяльна абароненае жыццё па высокіх стандартах спажывання жыхароў ФРГ не здзейсніліся. Наадварот, многія з жыхароў «новых» федэральных зямель сталі горш жыць, чым пры рэжыме Хонекера. Асабліва востра ўдарыла па «ўсходніх» беспрацоўе.

Таму і не дзіўна, што ў час нядаўніх выбараў у бундэстаг «новыя» землі прагаласавалі супраць кандыдатуры Гельмута Коля, аднаго з галоўных удзельнікаў рэалізацыі ідэі ліквідацыі ГДР. Іх жыхары не маглі дараваць былому канцлеру сваіх разбітых ілюзій. Што вельмі ўмела выкарыстаў у ходзе перадвыбарнай кампаніі сацыял-дэмакраты.

Зразумела, СДПГ нескладана было рабіць бальныя заявы ў сваёй перадвыбарнай праграме накшталт той, што адраджэнне ўсходу — справа агульнадзяржаўная, якая патрабуе салідарнасці ўсіх грамадзян на ўсходзе і захадзе. А вось як на практыцы дасягнуць унутранага адзінства? Бясцэм бы гэтай праблемай не займаўся канцлер Гельмут Коль. Ён у сваю чаргу таксама ставіў падобную мэту перад нацыяй: «Уздым на ўсходзе — задача ўсіх немцаў».

І, трэба сказаць, яго ўрад шмат зрабіў дзеля павышэння жыццёвага ўзроўню «ўсходніх» немцаў. «Новыя землі з 1990 года атрымалі льготныя ссуды ў дзесяткі млрд. марак на мадэрнізацыю жыллёвага фонду. Частка працэнтаў за ссуду пагашаецца дзяржавай, а гэта ў цэлым складзе даволі круглую суму на 14 млрд. марак. Інвестары, якія ўкладваюць грошы ў рэканструкцыю старых дамоў на ўсходзе, атрымліваюць 40-працэнтную падатковую скідку. Дзякуючы гэтай і іншым прывабным льготам жыллёвы фонд былой ГДР, які на момант аб'яднання адпавядаў узроўню кватэр Заходняй Германіі ў 50-х гадах, істотна палепшыўся.

У ГДР каля двух з паловай мільёнаў чалавек стаялі ў чарзе на тэлефон. Сёння гэта праблема амаль вырашана. Шмат зроблена па добраўпарадкаванню аўтамабільных дарог і г. д.

Прадмет асаблівага гонару федэральных уладаў — новы стары Берлін, перабудова якога ідзе ўражальнымі тэмпамі. Ён цяпер не толькі сталіца аб'яднанай Германіі, але, як сцвярджаюць яго «бацькі», адзін з важнейшых цэнтраў еўрапейскай інтэграцыі, дзе сустракаюцца Усход і Захад. Праўда, Берлін у міжнародных справах яшчэ не адыгрывае той ролі, як Вена ці Жэнева. Але з часам, спадзяюцца кіраўнікі нямецкай сталіцы, ён стане з імі на адну прыступку.

Перспектыва цудоўная, але большасць жыхароў усходняй часткі Берліна хвалююць сённяшнія неадкладныя праблемы. Яны не заўсёды задаволены сваім заробкам, кватэрай, магчымасцю адпачыць за мяжой ля цёплага мора, не могуць дазволіць сабе і іншае, што стала нормай для «карэнных» жыхароў Заходняга Берліна.

У сваю чаргу жыхары так званых «старых» федэральных зямель не заўсёды прымаюць прэтэнзіі і патрабаванні «людзей з усходу», якія ім часта здаюцца неабгрунтаванымі і завышанымі. Яны, заходнія немцы, самі стварылі свой дабрабыт, і яны не разумеюць, чаму ім трэба цяпер дзяліцца з «усходнімі»? Заклікі ўладаў зразумець сваіх суайчыннікаў з усходу, якія чатыры дзесяцігоддзі жылі ва ўмовах рэальнага сацыялізму, знаходзяць водгук у сэрцах далёка не кожнага заходняга немца.

Тым не менш, Дзень нацыянальнага адзінства ў Германіі адзначаецца шырока і паўсюдна. На тое яны і святы, каб у гэты дзень думаць толькі аб прыемным і на момант забыць пра клопаты і праблемы.

Леанід ЛАХМАНЕНКА.

ДАМБА НЕ ВЫТРЫМАЛА ДРЭННАГА НАДВОР'Я

Ліўневыя дажджы лета і восені гэтага года сталі прычынай аварыі, якая здарылася на Дабрамысленскай ГЭС, размешчанай у Лёзненскім раёне. У ахоўнай дамбе вадасховішча ўтварыліся два праёмы памерам 15 і 25 метраў, у якія і хлынула вада. Вадаёма ў 57 гектараў люстэркавай паверхні як не было. Па ацэнках спецыялістаў, ён страціў 2,2 мільёна кубаметраў вады.

Як паведамілі карэспандэнту БЕЛТА ў Віцебскім абласным штабе грамадзянскай абароны, прарыў ліквідаваны, зроблена падсыпка грунту. Аднак станцыя, якая ўносіла свой уклад у энергазабеспячэнне рэгіёна па так званай праграме «Малыя ГЭС», не хутка зможа даць электраэнергію. Для гэтага неабходна накапленне вады, што праблематычна нават пры дажджлівым надвор'і.

Вольга СІДАРОВІЧ, БЕЛТА.

СЁННЯ

СОНЦА

	Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск –	7.19	18.36	11.17
Віцебск –	7.12	18.22	11.10
Магілёў –	7.09	18.25	11.16
Гомель –	7.06	18.21	11.15
Гродна –	7.36	18.49	11.13
Брэст –	7.34	18.53	11.19

МЕСЯЦ

Поўня 5 кастрычніка. З 18.34 — 17-я месяцавыя суткі. Месяц у сузор'і Авена.

ІМЯНІНЫ

Пр. Антаніны, Івана, Інакенція, Іраіды К. Артура

НАДВОР'Е

Сёння ўдзень па рэспубліцы захаваецца воблачнае надвор'е, па паўднёва-ўсходняй палавіне снег, мокры снег. Вецер паўночны, 4—9 м/сек. Тэмпература паветра ў Віцебску і Магілёве — 1—3, Мінску і Гомелі — 2—4, Гродне — 3—5, Брэсце — 4—6 градусаў цяпла.

У наступныя двое сутак пераменная воблачнасць, пераважна без ападкаў. Вецер паўночны з пераходам на паўднёва-ўсходні, 5—10 м/сек. Тэмпература ўначы — 0—5 градусаў марозу, удзень — 4—9 градусаў цяпла.

Трэцяга кастрычніка ля станцыі Дрычын на перагоне Мінск-Асіповічы каля 10 гадзін раніцы адбылася аварыя. З рэек сышлі 10 вагонаў таварняка, што ішоў у Мінск. Тры вагоны моцна пашкоджаны. Рух цягнікоў быў спынены больш чым на 12 гадзін. Папярэдняя думка наконт таго, што адбылося, — лопнула вось.

Фота Максіма МАЛІНОЎСКАГА.

«ЖАНЧЫНЫ ЗА ЭКАЛАГІЧНУЮ БЯСПЕКУ»

Міжнародны сімпозіум пад такім дэвізам праходзіць у Мінску 5—7 кастрычніка. Яго правядзенне ініцыіравала Федэрацыя прафсаюзаў Беларусі, а таксама сацыяльна-адукацыйны цэнтр для жанчын «Надзея», некаторыя жаночыя арганізацыі Японіі па аказанню дапамогі ахвярам аварыі на Чарнобыльскай АЭС.

Мэтай сімпозіума з'яўляецца каардынацыя сумесных намаганняў няўрадавых і грамадскіх арганізацый, накіраваных на перадоленне наступстваў чарнобыльскай катастрофы, на барацьбу за экалагічна небяспечныя ўмовы жыцця і працы. Плануецца таксама сустрэча актывістаў сацыяльна-адукацыйнага цэнтра «Надзея» з прадстаўнікамі жаночых арганізацый Японіі.

Кар. «Звязды».

«ФАНТАСТЫЧНЫЯ ЗАРПЛАТЫ Ў БАНКУ РАСІІ»

«Былы старшыня Цэнтрабанка Расіі Сяргей Дубінін, зняты з гэтай пасады ў верасні, зарабіў у мінулым годзе 36 млн. песет у выглядзе зарплаты. Гэта больш, чым атрымаў жалаванне прэзідэнт ЗША Біл Клінтан і амаль у два разы перавышае даходы яго калегі, кіраўніка Федэральнай рэзервовай сістэмы ЗША Алена Грынспена. Гэта вынікае з афіцыйнай дэкларацыі Дубініна аб даходах. Ён прызнаў, што яго месячнае жалаванне складала 3 млн. песет, што ў 40 разоў больш, чым у прэзідэнта Ельцына. Сярэдняя зарплата ўрача, служачага ці настаўніка складае каля 15 тыс. песет.

Падначаленыя Дубініна таксама атрымлівалі шчодрыя зарплаты. Але самае дзіўнае заключаецца ў тым, што пасада ў ЦБ РФ не перашкаджала ім атрымліваць жалаванне яшчэ і ў замежных банках. Напрыклад, намеснік старшыні Цэнтрабанка Дзяніс Кісялёў атрымаў у жніўні дадатковую зарплату ў суме 1 млн. песет у аднаго банка, размешчанага ў Люксембургу. На запыт Думы Дубінін пацвердзіў гэта».

«Вангуардыя» (Іспанія)

36,6°

ХАЛЕСТЭРЫН. НЕБЯСПЕЧНА ДЛЯ ЖЫЦЦЯ?

Калі ўзровень вашага халестэрыну хаця б у два разы перавышае норму — інфаркту вам не пазбегнуць...

Практычна ва ўсіх развітых краінах свету назіраецца тэндэнцыя да зніжэння смяротнасці ад сардэчна-сасудзістай паталогіі. У нас сітуацыя куды менш аптымістычная — смяротнасць павялічваецца, прычым даволі небяспечна (толькі за перыяд з 1990 па 1996 год — на 18—20 працэнтаў). Прычын гэтага шмат: і экалагічная сітуацыя, і сацыяльна-эканамічнае становішча, і лад жыцця... Існуе цэлы шэраг фактараў рызыкі сардэчна-сасудзістых захворванняў (у першую чаргу ішэмічнай хваробы сэрца, стэнакардыі, інфаркту). Гэта і курэнне, і павышаны ціск, і атлушчэнне, і маларухомы лад жыцця... Аднак адным з самых важных фактараў рызыкі навукоўцы лічаць халестэрын.

Карэспандэнт «Звязды» гутарыць з доктарам медыцынскіх навук, галоўным урачом Рэспубліканскага ліпіднага лячэбна-дыягнастычнага цэнтра метабалічнай тэрапіі Эдуардам ДАЦЭНКАМ.

ДАВЕДКА «ЗВЯЗДЫ»: Халестэрын — адзін з тлушчаў, які ўваходзіць у склад некаторых органаў чалавека. Без яго наша жыццядзейнасць немагчыма. Аднак павышанае ўтрыманне гэтага рэчыва ў арганізме прыводзіць да атэрасклерозу (перакрыццё сасуда бляшкай), які ў сваю чаргу з'яўляецца прычынай 90—95 працэнтаў інфарктаў.

— Эдуард Анатольевіч, растлумачце, калі ласка, якім чынам халестэрын, без якога нашаму арганізму не абысціся, ператвараецца ў смяротнага ворага?

— Сапраўды, халестэрын — рэчыва двухаблічнае. Яно можа трапляць у арганізм звонку і сінтэзіравацца ў арганізме. З «добрага» халестэрыну сінтэзіруюцца гармоны наднырачнікаў, ён ёсць у жоўці, у сценках клетак... Сам па сабе халестэрын даволі інертны — яго практычна нельга расшчапіць. Таму з арганізму ён можа толькі выводзіцца. Калі арганізм не спраўляецца, халестэрын пачынае ў ім адкладвацца. Самае слабае месца — сасуды. Прасвет звужаецца і як вынік — атэрасклероз, а значыць недахоп кіслароду, пажыўных рэчываў у сэрца.

— Экс-прэзідэнт Злучаных Штатаў Амерыкі Рональд Рэйган падчас прэзідэнцтва кожныя паўгода паведамляў шырокай грамадскасці свой узровень халестэрыну як доказ добрага здароўя. Якое ўтрыманне гэтага рэчыва адпавядае норме?

— Нармальнае значэнне — 5,2 мілімоль/літр. Калі гэта лічба нязначна вышэй, то ўжо варта звярнуць увагу на свой лад жыцця, харчаванне. Калі ж утрыманне халестэрыну перавышае 8 мілімоль/літр — патрэбна медыкаментознае лячэнне. Пры ўзроўні 10 мілімоль/літр інфаркту пазбегнуць.

— Дзе можна памерыць узровень свайго халестэрыну?

— Кожны чалавек пасля 20 гадоў павінен вымераць свой узровень халестэрыну. У ідэале ён павінен вызначацца ў любой паліклініцы. Справа ў тым, што поўны аналіз прадугледжвае раскладку па чатырох параметрах: агульны халестэрын, халестэрын ліпапратэідаў высокай шчыльнасці, нізкай шчыльнасці і трыгліцырыды. Аднак у сённяшняй эканамічнай сітуацыі ў паліклініках робяць аналіз толькі на агульны халестэрын. Тлумачыцца гэта вельмі проста. Калі ідзе размова пра закупкі пэўных рэактываў, звычайна выбіраюць больш важныя на дадзены момант, напрыклад, на цукар. Натуральна, бо хворы з цукровым дыябетам можа памерці нават у паліклініцы. А ад халестэрыну, калі і памрэ, то не зараз і не тут.

Усё ж можна арыентавацца і па ўзроўню агульнага халестэрыну. У выпадку, калі ён больш за 5,2 мілімоль/літр, трэба рабіць разгорнутую схему. У Мінску гэта робяць у Рэспубліканскім дыягнастычным цэнтры, БелНДІ кардыялогіі, у Віцебску — у нашым цэнтры, займаюцца гэтым і яшчэ ў некаторых буйных гарадах.

— І раптам аналізы аказаліся не суцяшальнымі...

— Зноў-такі, калі перавышэнне нязначнае — да 6 мілімоль/літр, дастаткова прытрымлівацца адносна простых рэкамендацый. Дыеты заходніх спецыялістаў з іх анчоусамі і крэветкамі былі б, магчыма, і больш эфектыўнымі, але для нас, на жаль, яны недаступныя. Пры выбары таго ці іншага прадукту, трэба не забывацца на свой халестэрын. Калі гэта мяса, то лепш узяць не тлустую свініну, а ялавічыну. Калі ясце курыцу, трэба зняць шкурачку. Трэба быць асцярожным з курынымі яйкамі. У двух жаўтках утрымліваецца дзённая норма халестэрыну.

Карысна есці зернавы хлеб, хлеб з вотруб'ем. Па магчымасці раз на тыдзень нядрэнна рабіць рыбны дзень. Курэнне, вялікія дозы алкаголю зніжаюць у арганізме ўзровень «добрага» халестэрыну, у той час, як фізічныя практыкаванні дапамагаюць. Размова не ідзе нават пра заняткі фізічнай культурай ці спортам, дастаткова раніцай, напрыклад па дарозе на працу, 1 кіламетр прайсці пешшу.

Асцярожна трэба ставіцца і да так званай хуткай ежы: хотдогаў, гамбургераў, чызбургераў і г. д. Злоўжываць не трэба.

Калі ўзровень халестэрына значна вышэй нормы — трэба звяртацца да доктара. Зноў-такі ў ідэале прызначаць лячэнне, карэкцыю павінен звычайны тэрапеўт. У жыцці далёка не заўсёды так. Па розных прычынах. У першую чаргу гэта звязана з вялізнай нагрузкай урачоў і адсутнасцю ў іх інфармацыі, што рабіць з гэткім хворым. У крайнім выпадку тэрапеўт павінен накіраваць чалавека туды, дзе яму дапамогуць. Зараз распрацоўваюцца праграмы, якія прадугледжваюць наяўнасць пры кардыёдыспансеры ў кожным горадзе ліпіднай групы. У такой сітуацыі вырашэнне халестэрынавых праблем спросціцца. Па Віцебскай вобласці створаны некалькі ліпідных груп, ёсць такія групы ў Гомелі, хутка з'явяцца ў Магілёўскай вобласці.

— Дзе рыхтуюць спецыялістаў у данай галіне?

— У нашых медыцынскіх навучальных установах спецыялізацыі ў гэтай галіне няма. Ёсць спецыялізацыі кардыёлаг і тэрапеўт. І ў медінстытутах, і ў Беларускім дзяржаўным інстытуце ўдасканалення ўрачоў праблемы халестэрыну ўзнімаюцца і абмяркоўваюцца. Хаця гадоў 15 назад, калі я заканчваў інстытут, нам гаварылі, што атэрасклероз лячыць нельга. Калі ён ёсць — будзе толькі прагрэсіраваць. Хворы чалавек асуджаны на смерць.

Сёння ўжо ёсць шмат медыкаментозных прэпаратаў, якія дазваляюць карэкціраваць узровень халестэрыну. Праблема ў тым, што яны дастаткова дарагія. На маю думку, спецыялізацыя па гэтаму пытанню ў медінстытутах і не зусім патрэбна. Дастаткова дадатковай постдыпломнай падрыхтоўкі.

— Хто ў Беларусі займаецца праблемай халестэрыну?

— У першую чаргу гэтай праблемай займаецца БелНДІ кардыялогіі. Практычным бокам праблемы займаецца наш цэнтр. Як юрыдычная асоба, Рэспубліканскі ліпідны лячэбна-дыягнастычны цэнтр метабалічнай тэрапіі зарэгістраваны дзесьці год назад. Аднак пачынаў ён сваю працу гадоў 10 таму. Спачатку як гарадскі, потым абласны і нарэшце вырас да рэспубліканскага. Самае галоўнае для нас — практычная канкрэтная праца і з хворымі, і з урачамі, і з насельніцтвам. Па нашых даных, людзей з парушэннем ліпіднага абмену дзесьці 40—50 працэнтаў насельніцтва рэспублікі. З іх 10—15 працэнтаў патрабуюць дастаткова энергічнага лячэння.

У наш цэнтр трапляюць людзі рознымі шляхамі. Першы паток — тыя, хто прыйшоў да кардыёлага са скаргамі на сэрца. Тут мы ўжо спазняемся, бо наша задача — прафілактыка хвароб сэрца. Другі паток — людзі, якія прыходзяць да нас на абследаванне. Мы з імі працуем, дапамагаем. Такіх пацыентаў становіцца ўсё больш. Адзін з аптымальных варыянтаў — праца з арганізаванымі кантынгентамі (заводы, фабрыкі, школы і да т. п.). У цэнтры ёсць прыбор, падобны да таго, што бяруць з сабой касманаўты ў палёты — рыфлатрон. Вам праколваюць палец, кропля крыві змяшчаецца на спецыяльную палоску, а яна ў сваю чаргу змяшчаецца ў апарат. Праз 2 хвіліны аналіз халестэрыну гатовы. Такім чынам мы працавалі ў Гомелі, хутка паедзем у Магілёў. Калі ўзнікаюць пытанні, мы робім разгорнуты аналіз і далей працуем з гэтым чалавекам.

Да нас едуць з розных рэгіёнаў. Добра, што цэнтр ведаюць. Аднак у ідэале ўсё гэта павінна вырашацца на месцах. Мы ж будзем займацца нейкімі складанымі выпадкамі, дапамагаць у вырашэнні сур'ёзных праблем. Так наша праца будзе найбольш эфектыўнай.

Сяргей ПРОТАС,
Віцебск.

ШАХМАТЫ

Пад рэдакцыяй майстра спорту Уладзіміра СЫЧОВА

ГАДАВЫ КОНКУРС РАШЭННЯЎ

Заданне № 35

К. Відлерт і Х.-П. Рэм (Германія)

Белыя: Kpg3, Фg5, Лb8, Лd1, Cb3, Ce1, Ka3, Ke7; пп: b2, c2, e3, f4 (12). **Чорныя:** Kpc5, Лd7, Cg8, Ka7; пп b5, c6, c7, e2, f5, h7 (10). **Мат за 3 хады.**

Заданне № 36

І. Бондар (Ганцавічы)

«Уральский проблемист». II ганаровы водгук.

Белыя: Kpa3, Ch4 (2). **Чорныя:** Kpa1, Kh3, Kh8; п. b2 (4). **Нічыя. Ход чорных.**

ЗАДАЧЫ І ЭЦЮДЫ — ЛАЎРЭАТЫ КОНКУРСАЎ

Беларускія складальнікі кампазіцый прымаюць актыўны ўдзел у міжнародных конкурсах, а таксама ў конкурсах, праводзімых рознымі часопісамі і газетамі.

Так, задача-шматхадоўка А. Варыцкага з Брэста адзначана II прызам на гадавым конкурсе часопіса «Чэшскі шах» за 1997 г.

Белыя: Kpe5, Cf1, Kc5, Kc8; пп: a4, b2, c3, f6, g2, h4 (10). **Чорныя**: Kpa5, Cb3, Cg1, Ka1, Ka8; пп: c6, f2, f7, g3, h5 (10). **Мат за 14 хадоў.**

1... Ka8 ~ 2. Kb7+ Kp:a4 3. Kb6x.

1... Kc2 2. K:b3+ Kp:a4 3. Kc5+ Kpa5 4. b3 ~ 5. Kb7x.

1. Kpf4? Ch2!

1. Kpd6! Ch2 2. Kpe7 Cg1 3. Kpf8 Ch2 4. Kpg8! Cg1 5. Kpg7 Ch2 6. Kph6 Cg1 7. Kpg5 Ch2 8. Kpf4 Cg1 9. Kp:g3 Ch2+ 10. Kp:h2 Kc2 11. K:b3+ Kp:a4 12. Kc5+ Kpa5 13. b3 ~ 14. Kb7x.

Прыводзім таксама два эцюды і задачу-двуххадоўку з конкурсаў 41-га міжнароднага кангрэса шахматных кампазітараў.

№ 1. І. Бондар (Ганцавічы) і У. Барташ (Мінск). Белыя: Kpd8, Лg2, Ch3, Ch8; пп a4, b5 (6). **Чорныя:** Kpb7, Лb4, Cd4, Kc3; п. a7 (5) +.

1. Лg4 Cb6+ 2. Kpd7 Л:g4 3. C:g4 K:b5! 4. Cf3+ Kpb8 5. ab a6 6. ba Cd4 7. a7+ C:d4 — пат.

7... C:a7 8. Ce5x.

№ 2. І. Бондар. Белыя: Kph4, Ka8, п. d6 (3). **Чорныя:** Kpg2, Ce2, Kb1, п. c7 (4) +.

1. d7 Kd2 2. Kpg5 Ke4+ 3. Kpg6 Ch5+ 4. Kph6! Kd6 5. Kp:h5 Kf7 6. Ke6 Kp~ 7. Kg5!

Абодва эцюды адзначаны пахвальнымі водгукамі.

Задача-двуххадоўка У. Сычова (Мінск) таксама адзначана пахвальным водгукам.

Белыя: Kph8, Фh1, Лa3, Лc1, Cf8, Cg2, Kd2; пп: b4, f4 (9). **Чорныя:** Kpd4, Лc7, Лg1, Ca8, Kb6, Kh2; пп: a4, d3, e3, g7 (10).

1. Ce4? Лc3! 1. Л1c3? Ce4! 1. Cc6!

ДА КАЛЯД ЗАСТАЛОСЯ РОЎНА ТРЫ МЕСЯЦЫ. РЫХТУЙЦЕСЯ!

Такі, на першы погляд, заўчасны заклік поўнасцю падзяляюць жанчыны-майстрыхі з гродзенскага гуртка мастацкага вышывання, які створаны пры мясцовым гісторыка-краязнаўчым музеі. Як бачыце, калядная тэма ў творах былой выкладчыцы музыкі Жанны Раманаўны Бакурскай прадстаўлена вельмі ўдала. Падрыхтоўка да Каляд ідзе поўным ходам.

Яўген ПЯСЕЦКІ.

XXXIII Сусветная шахматная Алімпіяда

БЕЛАРУСЫ — У ГРУПЕ МАЦНЕЙШЫХ

У Элісце працягваецца XXXIII Сусветная шахматная Алімпіяда, у якой удзельнічаюць 110 мужчынскіх і 72 жаночыя каманды свету. Зборная Беларусі выступае ў наступным саставе: мужчыны — Аляксей Фёдараў, Аляксей Аляксандраў, Юрый Шульман, Віктар Купрэйчык, Вячаслаў Дыдышка, Герман Качаткоў; жанчыны — Раіса Эйдэльсон, Генрыета Лагвілава, Таццяна Загорская, Анастасія Сарокіна.

У трэцім туры наша «моцная» палавіна гуляла з другой камандай Расіі. Сустрэча завяршылася ўнічыю — 2:2.

Учора беларусы сустракаліся з індыйцамі. Пакуль у мужчынскім турніры з 10 ачкамі лідзіравалі амерыканцы. На адзін бал менш было ў каманд Украіны, Германіі, Эстоніі, Кітая, Аргенціны і Малдовы. Беларусы з 8 ачкамі займалі месца ў першай дваццатцы.

Прыкладна з такім жа поспехам праходзяць алімпійскую шахматную дыстанцыю і нашы жанчыны. Абыграўшы ў трэцім туры 2,5:0,5 амерыканак, беларускі набралі 6,5 ачка і замыкаюць разам з саперніцамі з Расіі, Іспаніі і Ізраіля дзесятку мацнейшых. Лідзіруюць тут пакуль тры зборныя: Югаславіі, Арменіі і В'етнама. У іх — па 9 ачкоў. Дарэчы, шахматысткі з усходне-азіяцкай рэспублікі ў трэцім туры паднеслі сюрпрыз, абыграўшы з «сухім» лікам 3:0 моцную зборную Грузіі.

Уладзімір ЗДАНОВІЧ.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:
Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ.

Рэдакцыйная калегія: У. АНДРЫЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), І. БАРАНОЎСКІ, У. ГОЙТАН, Л. ЛАХМАНЕНКА, М. МІХАЕВІЧ (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. МЯСНІКОЎ, Л. РЫЖАНКОВА (намеснік галоўнага рэдактара), С. ШАЎЦОЎ.

Рэгістрацыйны нумар 1.

НАШ АДРАС: Рэдакцыя газеты «Звязда», вуліца Б. Хмяльніцкага, 10-а, 220013, гор. Мінск.
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 68-29-19; намеснікаў галоўнага рэдактара — 32-44-12, 32-14-25, 32-35-05; аддзелаў: інфармацыйна-аналітычнага — 32-38-02, 68-28-14, 68-29-68, эканомікі — 32-31-21, 68-29-68, палітыкі — 68-28-69, 68-27-57, 68-28-64, культуры — 68-29-42, 68-28-27, пісьмаў — 68-27-47, маралі і права — 68-28-51, міжнацыянальных адносінаў — 68-27-40, 68-28-69, журналісцкіх расследаванняў — 68-28-38, 68-28-72, знешнеэканамічнай дзейнасці — 68-29-44; аглядальнікаў па праблемах: навукі і адукацыі — 68-28-31, экалогіі і ліквідацыі вынікаў Чарнобыля — 68-28-36; уласных карэспандэнтаў: у Гродне — 33-25-29, Гомелі — 53-13-92, Баранавічах — 7-26-02, Магілёве — 31-13-75, Паставах — 26-562; бухгалтэрыі — 32-22-03; даведкі па рэкламе і аб'явах — 32-04-52, 32-31-98.
ФАКС: 68-27-79. E-mail: daily@zwyazda.belpak.minsk.by «ДЛЯ ВАС» — 32-44-12.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку». Мінск, праспект Ф. Скарыны, 79.
Тыраж 100.530. Індэкс 63850.
Зак. № 5871.
Выходзіць 250 разоў на год.
Нумар падпісаны ў 20.15.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12